ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო

ბრძანებათა და ინსტრუქციათა კრებული

თბილისი
1981

№ 4

აპრილი АПРЕЛЬ

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

СБОРНИК ПРИКАЗОВ И ИНСТРУКЦИЙ

ТБИЛИСИ
1981

რედაქტორი ე. ქურციკიძე
ტექრედაქტორი ა. ბაკურაძე
კორექტორი ლ. დოლიძე

გადაეცა ასაწყობად 28/V-81 წ.; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 30/VII -81 წ.;
ანაწყობის ზომა 6×9; ქაღალდის ზომა 60×84; ნაბეჭდი თაბახი 5,12;
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 4,75

შეკვ. № 555 უე 14110 ტირაჟი 6 000

უფასო

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სტამბა, ნუცუბიძის ქ. № 7.
Типография Министерства просвещения ГССР, ул. Нуцубидзе № 7.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის 1980 წლის 30 ოქტომბრის

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

ქ. ჭიათურის მე-2 საშუალო სკოლის საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის საპატიო სიგელით დაჯილდოების შ ე ს ა ხ ე ბ

მოსწავლე ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეში დამსახურებისათვის და დაარსების 75-ე წლისთავის იუბილესთან დაკავშირებით ქ. ჭიათურის მე-2 საშუალო სკოლა დაჯილდოვდეს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის საპატიო სიგელით.

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი
ო. ქინქლაძე

განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარე
დ. იოსელიანი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1980 წლის 30 ოქტომბრის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 744

საქართველოს სსრ სახალხო განათლების წარჩინებულის სამკერდე ნიშნით დაჯილდოების შ ე ს ა ხ ე ბ

ქ. ჭიათურის მე-2 საშუალო სკოლის 75-ე წლისთავის იუბილესთან დაკავშირებით, მოსწავლე ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეში გაწეული ღვაწლისათვის საქართველოს სსრ სახალხო განათლების წარჩინებულის სამკერდე ნიშნით დაჯილდოვდნენ აღნიშნული სკოლის შემდეგი მუშაკები:

1. წერეთელი ნანული გრიგოლის ასული
2. გომართელი ნუნუ პავლეს ასული
3. გელაშვილი ელისო ლუკას ასული

საფუძველი: ქ. ჭიათურის განათლების განყოფილების მომართვა.

მინისტრი **ო. ქინქლაძე**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1980 წლის 3 დეკემბრის ბრძანება № 843

რესპუბლიკის საღამოსა და დაუსწრებელ სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის შედეგებისა და მიმდინარე სასწავლო წლის ამოცანების შესახებ

მეათე ხუთწლედში რესპუბლიკის სახალხო განათლების ორგანოებმა და საღამოს ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლებმა ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების ხელმძღვანელობითა და დახმარებით გარკვეულ წარმატებებს მიაღწიეს სკკპ XXV ყრილობის მიერ მომუშავე ახალგაზრდების ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადების სრულყოფის საქმეში დასახული ამოცანების შესასრულებლად.

სწავლებაში ახალი ფორმებისა და რეჟიმის დანერგვამ, რაც მთელ რიგ სკოლებში განხორციელდა, ახალ სასწავლო გეგმასა და პროგრამებზე გადასვლამ, სკოლების დამხმარე სახელმძღვანელოებით, ინსტრუქციულ-მეთოდური წერილებით, მითითებებითა და რეკომენდაციებით უზრუნველყოფამ ხელი შეუწყო სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებას.

1979—1980 წლებში რესპუბლიკის 60 რაიონსა და ქალაქში განხორციელდა საღამოს სკოლების რეორგანიზაცია — შეიქმნა დაუსწრებელი და დასწრებულ-დაუსწრებელი სკოლები სასწავლო-საკონსულტაციო პუნქტებისა და ჯგუფების ფართო ქსელით.

ამავე პერიოდში მოსწავლეთა კონტინგენტი 51.800-დან 62.000-მდე გაიზარდა, ამაღლდა აკადემიური მოსწრება (87,9%-დან 93,1%-მდე), საშუალო განათლება მიიღო 62.870-ზე მეტმა კაცმა, ორჯერ შემცირდა სკოლებიდან არასაპატიო მიზეზით გასულ მოსწავლეთა რაოდენობა.

ბოლო ხუთი წლის მანძილზე რესპუბლიკაში გადაჭარბებით სრულდებოდა მომუშავე ახალგაზრდობის სწავლაში ჩაბმის სახალხო სამეურნეო გეგმები. უკანასკნელ წლებში საგრძნობლად შემცირდა საშუალო განათლების არმქონე ახალგაზრდების რიცხვი. ბევრ რაიონსა და ქალაქში უკვე მიაღწიეს 16—29 წლის ასაკის მომუშავე ახალგაზრდობის სწავლაში მთლიანად ჩაბმას.

მოზრდილთა სკოლები, ძირითადად, უზრუნველყოფილია კვალიფიკაციის მქონე კადრებით. მასწავლებელთა (11.195) 99%-ზე მეტი უმაღლესი განათლებითაა. ბევრი მათგანი სისტემატურად იმაღლებს თავის ცოდნას, ეუფლება მომუშავე ახალგაზრდებთან მუშაობის სპეციფიკას და სასურველ შედეგებს აღწევს სწავლებისა და აღზრდის საქმეში.

კარგი შედეგებით დაამთავრა 1979—1980 სასწავლო წელი ამბროლაურის, აბაშის, ახმეტის, ბორჯომის, გეგეჭკორის, გორის, გურჯაანის, დუშეთის, ზესტაფონის დაუსწრებელი, ორჯონიკიძის, საგარეჯოს, სიღნაღის, თელავის, თიანეთის, ხაშურის, ხობის, წალენჯიხის, წითელწყაროს და სხვა რაიონების სკოლებმა, მუშაობის ახალი ფორმებისა და რეჟიმის დანერგვის ინიციატორები არიან ქ. ქ. ქუთაისის და თბილისის ზოგიერთი სკოლები. მეთოდური მუშაობის სრულყოფისათვის გააქტიურეს საქმიანობა ქ. თბილისის საღამოს სკოლების მეთოდკაბინეტმა, რესპუბლიკურმა დაუსწრებელმა, ცხაკაიის საგარეჯოს, თბილისის 34-ე და სხვა სკოლებმა.

1979 წელს მოზრდილთა სწავლებაში მოპოვებული წარმატებებისათვის საქართველოს პროფსაბჭოს, საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტისა და განათლების სამინისტროს გარდამავალი დროშა გადაეცა ბორჯომის, გორისა და წითელწყაროს რაიონებს, ხოლო სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებისათვის განათლების სამინისტროს და პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის გარდამავალი დროშა და ფულადი ჯილდო—საგარეჯოს რაიონულ დასწრებულ-დაუსწრებელ საშუალო სკოლას. 1979 წელში სხვადასხვა სახის საკავშირო და რესპუბლიკური ჯილდო დაიმსახურა 29 სკოლისა და საწარმოს კოლექტივმა, სახალხო განათლებისა და სხვა სისტემის 84 მუშაკმა.

საღამოსა და დაუსწრებელი სკოლების მუშაობაში მოპოვებული წარმატებები იმის შედეგია, რომ განათლებისა და დარგობრივი სამინისტროების ერთობლივი მუშაობით, ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დახმარებით ბევრგან შექმნილია მომუშავე ახალგაზრდების სწავლებისათვის საყოველთაო ზრუნვის ატმოსფერო. ამ საქმეში აქტიურად მონაწილეობდნენ საწარმოები, მეურნეობები, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციები, სკოლის დამხმარე კომისიები და დამრიგებელთა საბჭოები. კარგი ტრა-

დიციებია ამ მხრივ ცხაკაიის რაიონში, რომელიც განაზოგადა განათლების სამინისტრომ. მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა დახმარება. სკოლების ნორმალურ მუშაობას დიდად უწყობს ხელს საკავშირო დათვალიერება დევიზით „ყოველ ახალგაზრდა მშრომელს—საშუალო განათლება".

მიუხედავად ამისა, რესპუბლიკის სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოებისა და საღამოს სკოლების მუშაობაში ჯერ კიდევ ადგილი აქვს ნაკლოვანებებს.

რიგ ქალაქებსა და რაიონებში წლების განმავლობაში არ სრულდება მოზრდილთა სკოლების მოსწავლეთა კონტინგენტის გეგმები (ქ. ქ. თბილისი, ქუთაისი, გორი, ტყიბული, ასპინძა და სხვა რაიონები). მიმდინარე სასწავლო წელს რესპუბლიკაში გეგმა მხოლოდ 97%-ით შესრულდა. ნაცვლად დაგეგმილი 61.000 მოსწავლისა, სკოლებში 59183 ახალგაზრდა სწავლობს.

ჯერ კიდევ დიდია იმ მოსწავლეთა რაოდენობა, რომლებიც ვერ ამთავრებენ 8 კლასს და საშუალო სკოლას. 1979—1980 სასწავლო წელს რესპუბლიკაში 8 კლასის დამთავრების მოწმობა მიიღო მერვეკლასელთა მხოლოდ 87%-მა, ხოლო საშუალო განათლების ატესტატი კი მეთერთმეტე კლასელთა 82,8%-მა. ამ მხრივ განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაა: ჯავის რაიონის კვაისის (სკოლა ვერ დაამთავრა 46%-მა), ქ. ცხინვალის დასწრებულ-დაუსწრებელ (53,4%), ქ. სოხუმის დაუსწრებელ (33%), ქ. თბილისის (29%), ქ. ტყიბულის (25%), ვანის (31%), ასპინძის (39%), მაიაკოვსკის (24%), მესტიის (33%), მცხეთის (25%) და სხვა რაიონების სკოლებში.

განთესილ მოსწავლეთა რაოდენობა საშუალო რესპუბლიკურ მაჩვენებელზე ბევრად დიდია ვანის, მცხეთის, წულუკიძის, მახარაძის, ონის, თერჯოლის რაიონების მოზრდილთა სკოლებში. გასულ წელს რესპუბლიკის საღამოსა და დაუსწრებელი სკოლებიდან გავიდა 6011 მოსწავლე, მათგან არასაპატიო მიზეზით 1098.

მიუხედავად გარკვეული კლებისა, მოსწავლეთა მიერ არასაპატიო მიზეზით გაკვეთილების დიდი რაოდენობით გაცდენის შემთხვევებს ადგილი აქვს აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების, ქ. თბილისის, ქუთაისის, რუსთავის, ადიგენის, გარდაბნის, მარნეულის, ლაგოდეხის, ჩოხატაურის, ბოლნისის, მაიაკოვსკის მოზრდილთა სკოლებში, სულ რესპუბლიკაში გაცდენილია 1.285.946 საათზე მეტი.

მათგან არასაპატიო მიზეზით 703.679 გაკვეთილი.

სკოლების ერთ ნაწილში შესუსტებულია მომთხოვნელობა და კონტროლი, სუსტად მუშაობენ პედაგოგიური საბჭოები და მეთოდური გაერთიანებები. ზერელადაა შედგენილი სამუშაო გეგმები, ზოგან სკოლები არ არის დაკომპლექტებული გამოცდილი მასწავლებლებითა და ხელმძღვანელი მუშაკებით. მასწავლებელთა ერთი ნაწილი არ იმაღლებს კვალიფიკაციას, არ ეუფლება ამ სკოლებში მუშაობის სპეციფიკას.

მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება საშუალო რესპუბლიკურ მაჩვენებელზე დაბალია: ასპინძაში (84%), ზესტაფონში (79%), მაიაკოვსკში (77%), ონში (84%), სოხუმში (79,6%), გუდაუთში (87%), სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში (84%) და სხვ.

რესპუბლიკის საღამოს სკოლებში გასულ წელს იმავე კლასებში დატოვებულია 4184 მოსწავლე, მათგან სწავლას აგრძელებს 2154.

მოსწავლეთა იდეურ-ზნეობრივი აღზრდის საქმეში ბევრგან უგულებელყოფილია სკოლისა და საწარმოთა ერთობლივი, აგრეთვე, თვითმართვის ორგანიზაციების მუშაობის მნიშვნელობა, ადგილი აქვს მოსწავლეთა მიერ მართლწესრიგის დარღვევისა და დანაშაულის ჩადენის შემთხვევებს. 1979—1980 სასწავლო წელს სისხლის სამართლის დანაშაული ჩაიდინეს აფხაზეთის ასს და აჭარის ასსრ რესპუბლიკების, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქ. თბილისის ლენინის რაიონის, ოქტომბრის რაიონის, კიროვის რაიონისა და სხვა რაიონების მოსწავლეებმა.

რიგ სკოლებში კვლავ არღვევენ მოსწავლეთა მიღების წესებს, მიმდინარე სასწავლო წელს რესპუბლიკის სკოლებში სწავლობს 2870-ზე მეტი დროებით უმუშევარი, მათგან 703 არასაპატიო მიზეზით (ქ. თბილისში — 184, აფხაზეთში — 34, აჭარაში — 43, ქუთაისში — 16, ფოთში — 10, წყალტუბოში — 13, ახალციხეში — 52, ბოლნისში — 33, დუშეთში — 22, სამტრედიაში — 51 და სხვ.).

განათლების ადგილობრივი ორგანოების ნაწილი ვერ ახერხებს ყველა წარმოებისა და ორგანიზაციის ხელმძღვანელთა აქტიურად ჩაბმას სახალხო მეურნეობაში დასაქმებული ახალგაზრდობის სწავლისა და შრომის შეთავსებისათვის საჭირო პირობების შექმნაში. ამიტომაცაა, რომ ხელვაჩაურის რაიონის სოფლების ახალშენის,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ურეხის, მახინჯაურის კოლმეურნეობების, თეთრიწყაროს რაიონის კოდის მეფრინველეობის ფაბრიკისა და სოფელ მანგლისის ფეხსაცმელების ფაბრიკის, ცხინვალის 2667 ავტოსაწარმოს, ქ. ცხინვალის ცხინვალმშენის მე-11 ტრესტის, წყალტუბოს ზონის სოფლების მექვენის, დღნორისის, ქვიტირის სასოფლო საბჭოების, საგარეჯოს მეფრინველეობის ფაბრიკის, საგარეჯოს რაიონის საკონსერვო და რკინაბეტონის ნაკეთობათა ქარხნების ხელმძღვანელები არ იჩენენ სათანადო დაინტერესებას მომუშავე ახალგაზრდობის ზოგადი განათლებით, არ ზრუნავენ მოზრდილთა სკოლების სასწავლო-მატერიალური ბაზის განმტკიცებისათვის.

ცალკეულ სკოლებში ადგილი აქვს სახელმწიფო, შრომითი და საშემსრულებლო დისციპლინის უხეში დარღვევის ფაქტებს, მოსწავლეთა შეფასებაში არაობიექტურობასა და ლიბერალიზმს, სისხლის სამართლის დანაშაულის ჩადენისათვის სამუშაოდან მოიხსნა და პასუხისგებაშია მიცემული ადიგენის რაიონის სოფელ უდეს საღამოს საშუალო სკოლის დირექტორის მოადგილე სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის დარგში ა. კაჭკაჭიშვილი, სიყალბის ჩადენისათვის სამუშაოდან განთავისუფლებულია ჩხოროწყუს დასწრებულ-დაუსწრებელი საშუალო სკოლის დირექტორი ნ. ფარცვანია, სუსტი მუშაობისათვის ქ. თბილისის ოქტომბრისა და ლენინის რაიონების საღამოს 27-ე და 31-ე საშუალო სკოლების დირექტორები ნ. არჩვაძე და თ. გოდაბრელიძე.

რესპუბლიკის მოზრდილთა სკოლების მუშაობაში არსებული სერიოზული ნაკლოვანებები იმის შედეგიცაა, რომ განათლების ადგილობრივი ორგანოები სათანადოდ არ ხელმძღვანელობენ განათლების სამინისტროს და ზემდგომი ორგანოების მიერ მომუშავე ახალგაზრდობის ზოგადი განათლების საკითხებზე შემუშავებული სადირექტივო დოკუმენტებით; არ იჩენენ პრინციპულ მომთხოვნელობას სკოლების ხელმძღვანელთა მიმართ. მაგალითად, ადგილობრივმა განათლების ორგანოებმა გარდაბნის რაიონის სოფლების მუღანლოს, სართიჭალის, მარტყოფის, საჩხერის რაიონული, ქ. ცხინვალის მოზრდილთა სკოლების დირექტორების მიმართ (ი. ხიდიროვი, ლ. თევზაძე, ი. კოლოშვილი, ა. გურული), რომლებიც არადამაკმაყოფილებლად მუშაობდნენ, გამოიჩინეს გაუმართლებელი ლმობიერება. ბევრგან ჯეროვნად ვერ იყენებენ პარტიული და საბჭოთა ორგანოების

დახმარებას, არ აფასებენ სოციალისტური შეჯიბრების მნიშვნელობას. ამ საქმეში არ აბამენ მშრომელთა კოლექტივებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების განათლების სამინისტროებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებებმა, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ:

— თავიანთ მუშაობას საფუძვლად დაუდონ „რესპუბლიკაში მომუშავე ახალგაზრდობის ზოგადი განათლების მიმდინარეობისა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ" საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს 1976 წლის 6 აპრილისა და 1980 წლის 28 ოქტომბრის დადგენილებები;

— ყოველმხრივ გააანალიზონ მომუშავე ახალგაზრდობის სწავლებისა და აღზრდის საქმეში გაწეული მუშაობა, განახორციელონ პრაქტიკული ღონისძიებანი არსებულ ნაკლოვანებათა დასაძლევად;

— დღენიადაგ იზრუნონ სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის სრულყოფისათვის. ადგილობრივი პირობების გათვალისწინებით დანერგონ სწავლების ახალი ფორმები და რეჟიმი. უზრუნველყონ სწავლების ხარისხის ამაღლებისათვის საქრთველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ დასახული ამოცანების განხორციელება;

— გააძლიერონ საშუალო განათლების პროპაგანდა, გადამწყვეტი ზომები მიიღონ მეათე ხუთწლედის ბოლოს საშუალო განათლების არმქონე ყველა ახალგაზრდის სწავლებაში ჩაბმისთვის და უზრუნველყონ მათი სკოლებში შენარჩუნება;

— უფრო გონივრულად გამოიყენონ პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დახმარება, მიაღწიონ სამეურნეო ორგანიზაციებისა და სკოლების ერთობლივ თანამშრომლობას; მოსწავლეთა სწავლისა და აღზრდის საქმეში საწარმოების აქტიურ მონაწილეობას, საორგანიზაციო კომიტეტების „ყოველ ახალგაზრდა მშრომელს — საშუალო განათლება" მუშაობის გააქტიურებას;

— აღინიშნოს, რომ ზოგან ჯერ კიდევ არ სრულდება საქართვე-

ლოს სსრ განათლების მინისტრის მითითება მოზრდილთა სკოლების სასწავლო-საკონსულტაციო პუნქტებისა და ჯგუფების ხელმძღვანელებად დღის სკოლების დირექტორების დანიშვნის შესახებ და წინადადება მიეცეს განათლების ადგილობრივ ორგანოებს უზრუნველყონ ამ მითითების შესრულება;

— გააგრძელონ მოზრდილთა სკოლების ქსელის რეორგანიზაცია-რაციონალიზაცია; სასწავლო-საკონსულტაციო პუნქტებისა და ჯგუფების გაფართოება;

— იზრუნონ ამ ტიპის სკოლების სასწავლო-მატერიალური ბაზის განმტკიცებისათვის, უზრუნველყონ ისინი თვალსაჩინო და დიდაქტიკური მასალებით. განუხრელად გაატარონ ცხოვრებაში საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ბრძანებები მოზრდილთა სკოლების მიერ დღის სკოლების საკლასო ოთახების, კაბინეტ-ლაბორატორიების, თვალსაჩინო მასალების გამოყენების, მათი განათებითა და გათბობით უზრუნველყოფის შესახებ;

— ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შემოწმების პარალელურად შეისწავლონ მოზრდილთა სკოლების სასწავლო-საკონსულტაციო პუნქტებისა და ჯგუფების საქმიანობა, შედეგები განიხილონ კოლეგიისა და სახალხო განათლების საბჭოს სხდომებზე, ქმედითი ზომები გაატარონ არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

2. საღამოსა და დაუსწრებელი სკოლების დირექტორებმა:

— აამაღლონ შინასასკოლო კონტროლის ეფექტიანობა, მტკიცედ იხელმძღვანელონ სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს 1977 წლის 31 ოქტომბრის № 8-მ სადირექტივო წერილით „საღამოს (ცვლიანი) და დაუსწრებელი საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მუშაობაზე ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“; აამაღლონ პედაგოგიური კოლექტივების აქტიურობა და პასუხისმგებლობა მათ წინაშე დასახული ამოცანების გადასაჭრელად;

— გადაჭრით გააუმჯობესონ პედაგოგიური საბჭოს, მასწავლებელთა მეთოდგაერთიანებების საქმიანობა, განსაკუთრებული ყურა-

დღება დაუთმონ მოწინავე მასწავლებლების გამოცდილების შესწავლასა და განზოგადებას;

— უფრო მეტად იზრუნონ მოსწავლეთა სამართლებრივი და შრომითი აღზრდისათვის; საწარმოების ხელმძღვანელებთან, პროფკავშირულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებთან ერთად მიაღწიონ იმას, რომ დამრიგებლები ნამდვილად მზრუნველობას უწევდნენ ახალგაზრდობას შრომისა და სწავლის შეთავსების საქმეში.

3. მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა მოზრდილთა სკოლების მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებასთან ერთად მუშაობა გააქტიუროს მოწინავე პედაგოგების გამოცდილების შესწავლისა და განზოგადებისათვის.

4. პედაგოგიურ მეცნიერებათა სამეცნიერო-კვლევითმა ინსტიტუტმა გააფართოოს მუშაობა მოზრდილთა სკოლების მე-9—11 კლასების სახელმძღვანელოების მომზადებისა და გამოცემისათვის, აგრეთვე მოწინავე სკოლებისა და მასწავლებლების გამოცდილების შესწავლისა და განზოგადებისათვის.

5. გაზეთ „სახალხო განათლების", ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების" რედაქციებმა რუბრიკით „ყოველ ახალგაზრდა მშრომელს— საშუალო განათლება" სისტემატურად გამოაქვეყნონ მასალები მოზრდილთა სკოლების მუშაობის საკითხებზე.

6. ცნობად იქნას მიღებული, რომ 1980 წლის 19 ნოემბერს რესპუბლიკის მოზრდილთა სკოლების დირექტორების თათბირ-სემინარზე განხილულ იქნა 1979—1980 სასწავლო წლის შედეგები და დაისახა მუშაობის გაუმჯობესების ღონისძიებანი.

7. აღინიშნოს ქ. ცხინვალის, ასპინძის, ვანის, ბოგდანოვკის, გუდაუთის, მაიაკოვსკის, ჯავის, ლენტეხის, გარდაბნის რაიონების განათლების განყოფილებათა (გამგეები, რ. თადტაევი, დ. ზედგენიძე, ა. ენუქიძე, პ. ვოსკანიანი, ი. შამბა, გ. თავხელიძე, ს. ცხოვრებოვი, ი. ჩანქსელიანი, ა. იმნაძე) არადამაკმაყოფილებელი ხელმძღვანელობა მოზრდილთა სკოლებისადმი.

8. ეს ბრძანება დაეგზავნოთ აფხაზეთისა და აჭარის ასს რესპუბლიკების განათლების სამინისტროებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფი-

ლებებს, ქ. თბილისის განათლების სამმართველოს, მოზრდილთა სკოლებს. ადგილებზე განიხილონ იგი და განახორციელონ ქმედითი ღონისძიებები მუშაობის გასაუმჯობესებლად.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1980 წლის 20 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

მინისტრი **ო. ქინქლაძე**

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1980 წლის 11 დეკემბრის

გადაწყვეტილება

რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის გამოსაშვები და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შ ე ს ა ხ ე ბ

კოლეგია აღნიშნავს, რომ უკანასკნელ წლებში რესპუბლიკის განათლების სამინისტროსა და სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოების მიერ ჩატარებულმა მუშაობამ სასკოლო პედაგოგიური კოლექტივებისადმი ხელმძღვანელობის სტილისა და მეთოდების სრულყოფისათვის და სახალხო განათლების სისტემის ყველა რგოლში სოციალისტური დისციპლინის განმტკიცებისათვის მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა სწავლების, აღზრდისა და ცოდნის ხარისხის ამაღლებას, საყოველთაო სავალდებულო საშუალო განათლების განხორციელებას, სასკოლო პედაგოგიურ კოლექტივებში მორალურ-ფსიქოლოგიური კლიმატის გაჯანსაღებას.

ამასთან ერთად, როგორც რესპუბლიკის საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ჩატარებულმა საინსპექტორო შემოწმებებმა და გამოსაშვები და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების ანალიზმა ცხადყო, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ჯერ კიდევ საგრძნობი ნაწილი ვერ უზრუნველყოფს კურსდამთავრებულთა ჯეროვან მომზადებას მოქმედი სასწავლო პროგრამების ფარგლებში. რიგ სკოლებში დაბალ დონეზე დგას სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესისადმი ხელმძღვანელობა და კონტროლი. მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების საქმეში კვლავ ადგილი აქვს არაობიექტურობას, ლიბერალიზმს, პროტექციონიზმს, ატესტატის საშუალო არითმეტიკული ქულის ხელოვნურად გაზრდისათვის საბოლოო შეფასებების შეგნებულად არასწორი გამოყვანისა და ამ მიზნით საგამოცდო ინსტრუქციის უხეში დარღვევის შემთხვევებს, სერიოზული დარღვევები გამოვლინდა სასკოლო დოკუმენტაციისა და, განსაკუთრებით, საშუალო განათლების ატესტატების წარმოების საქმეში.

ზემოაღნიშნული მდგომარეობა გამოწვეულია იმით, რომ სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოების ხელმძღვანელებმა ჯერ კიდევ ვერ შესძლეს სათანადო წესრიგის დამყარება მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შემოწმება-შეფასების საქმეში. არ იგრძნობა განათლების განყოფილებების ავანგარდული როლი სასკოლო პედაგოგიურ კოლექტივებში მაღალპრინციპული მომთხოვნელობისა და ნაკლოვანებებისადმი შეურიგებლობის ატმოსფეროს შექმნის საქმეში. უფრო მეტიც, თვით რიგი რაიონების განათლების განყოფილებების სარეცენზიო კომისიები უპასუხისმგებლოდ, ლიბერალურად მოეკიდნენ დაკისრებულ მოვალეობას, რის შედეგადაც მათ მიერ განათლების სამინისტროში ოქროს მედლით დასაჯილდოებლად წარმოდგენილი იყო 52 მოსწავლის წერითი ნამუშევარი, რომელთაგან არც ერთი არ იმსახურებდა შეფასება „5"-ს. ნიშანდობლივია ისიც, რომ აღნიშნული მოსწავლეების უმეტესმა ნაწილმა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო.

სასკოლო პედაგოგიურ კოლექტივებში და განათლების განყოფილებებში ჯერ კიდევ გამეფებულ ლიბერალიზმსა და არაობიექტურობაზე და შესაბამისად მოსწავლეთა მიერ პროგრამული მასალის ცოდნაში არსებულ ხარვეზებზე მიუთითებენ ის ფაქტებიც, რომ 877 ოქროს მედლის კანდიდატიდან გამოსაშვებ გამოცდებზე, რომლებსაც ესწრებოდნენ განათლების სამინისტროს წარმომადგენლები, 630-მა ვერ მიიღო შეფასება „5", ხოლო უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო 3775-მა მაღალქულიანი ატესტატის მფლობელმა, მათ შორის 1132—„5" -ქულიანი და 2623—„4, 5"-ქულიანი ატესტატის მფლობელია, ხოლო 19—ოქროს მედალოსანი. ეს უკანასკნელი ნათელი დადასტურებაა იმისა, რომ განათლების განყოფილებები შემოფარგლული არიან ოქროს მედლის კანდიდატთა და მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელთა მხოლოდ წერითი საგამოცდო ნამუშევრების ზერელე განხილვით და არა აქვთ დაწესებული სისტემატური კონტროლი მათ ყოველდღიურ სწავლებაზე, არ ესწრებიან ზეპირ გამოცდებს, ფორმალურად ეკიდებიან სასკოლო მუშაობის ამ მეტად მნიშვნელოვან უბანს.

რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში გამოსაშვები და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების ანალიზმა ნათლად გამოამჟღავნა, რომ სკოლადამთავრებულთა ჯერ კიდევ დიდ ნაწილს სერიოზული ხარვეზები გააჩნია პროგრამული მასალის ცოდნაში, განსაკუთრებით მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, ფიზიკაში, ბიოლოგიასა და ისტორიაში. ამასთან ერთად, განათლების სამინისტროს სპეციალური კომისიების მიერ ჩატარებული უმაღლესი სასწავლებლების მისაღები საგამოცდო კომისიების მუშაობის შემოწმებით გამოვლინდა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და სამედიცინო ინსტიტუტის ზოგიერთი საგნის საგამოცდო კომისიები სათანადო პასუხისმგებლობით და კვალიფიციურად არ მოეკიდნენ მინდობილ საქმეს, მათი წევრების ერთი ნაწილი საფუძვლიანად არ იცნობდა ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლის პროგრამებს და, კერძოდ, იმ ამოცანებისა და მაგალითების ტიპებს, რომლებიც სკოლაში განიხილება, რამაც განაპირობა საგამოცდო ბილეთებში, რიგ შემთხვევებში, არაპროგრამული საკითხების შეტანა, საკითხების არათანაბარი განაწილება, ბილეთების სხვადასხვა სიძნელე.

რესპუბლიკის უმაღლეს სასწავლებლებში წლების განმავლობაში დამკვიდრებულმა ასეთმა განსხვავებამ სასკოლო პრაქტიკასა და მისაღები გამოცდების მოთხოვნებს შორის ნაყოფიერი ნიადაგი შექმნა კერძო რეპეტიტორობის განვითარებისათვის და საგრძნობი ზიანი მოუტანა სკოლისა და მასწავლებლის ავტორიტეტს, სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის სწორად წარმართვის საქმეს.

კოლეგიამ გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. სკოლების სამმართველოს ცნობა „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის გამოსაშვები და საშუალო სკოლადამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შესახებ“ დაეგზავნოს აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებებს, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს, რომლებმაც:

1. 1. სკოლების სამმართველოს ცნობაზე დაყრდნობით საფუძვლიანად შეისწავლონ და გააანალიზონ 1979—1980 სასწავლო წლის

გამოსაშვები და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგები, განიხილონ ისინი კოლეგიებისა და სახალხო განათლების საბჭოების სხდომებზე. დასახონ და განახორციელონ ღონისძიებები გამოვლენილი ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად;

1. 2. აამაღლონ სკოლის ხელმძღვანელებისა და მასწავლებლების პერსონალური პასუხისმგებლობა მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასების საქმეში, გადამჭრელი ბრძოლა გამოუცხადონ ატესტატის საშუალო არითმეტიკული ქულის ხელოვნურად გაზრდის მიზნით მიმდინარე, სემესტრული და წლიური ნიშნების არასწორად გამოყვანის შემთხვევებს, რაც ხელს უწყობს ოქროს მედლისა და მაღალქულიანი ატესტატის უსაფუძვლოდ მაძიებელთა მომრავლებას, დეზორგანიზაცია შეაქვს კურსდამთავრებულთა პროფესიულ ორიენტაციაში;

1. 3. განიხილონ სასკოლო საგამოცდო და სარაიონო სარეცენზიო კომისიების იმ წევრთა პერსონალური პასუხისმგებლობის საკითხი, რომლებმაც თავი ვერ გაართვეს მათზე დაკისრებულ მოვალეობას და საგამოცდო ნაშრომების გასწორებისას გამოავლინეს არაკვალიფიციურობა, უპრინციპობა და ლიბერალიზმი. მკაცრი ზომები მიიღონ იმ მასწავლებელთა მიმართ, რომელთა ხუთოსანმა კურსდამთავრებულებმა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება დაიმსახურეს, მათთვის კვირეული დატვირთვის განსაზღვრისას გაითვალისწინონ დამამთავრებელ კლასებში საათების მიცემის მიზანშეწონილობა;

1. 4. განიხილონ ცნობაში აღნიშნული სკოლების ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობის საკითხი და მიღებული ზომების შესახებ აცნობონ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს 1981 წლის 1-ელ თებერვლამდე;

1. 5. მიმდინარე სასწავლო წლის ბოლომდე შეისწავლონ სკოლების სამმართველოს ცნობაში აღნიშნულ სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობა, გააანალიზონ ცალკეულ საგნებში პროგრამული მასალის ათვისების მდგომარეობა და განხილვის შედეგები აცნობონ განათლების სამინისტროს 1981 წლის 1-ელ ივნისამდე.

2. ეთხოვოს საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს (ამხ. დ. ჩხიკვიშვილი);

2. 1. რესპუბლიკის უმაღლესი სასწავლებლების რექტორებმა მეტი ყურადღება და მომთხოვნელობა გამოიჩინონ მისაღები საგნობრივი კომისიების მაღალკვალიფიციური და კომპეტენტური მუშაკებით დაკომპლექტების საქმეში. მისაღებ კომისიებში მოიწვიონ სპეციალისტები, რომლებიც საფუძვლიანად იცნობენ საშუალო სკოლის პროგრამებს, სახელმძღვანელოებს, სასკოლო კურსის ტიპურ ამოცანებს, მაგალითებსა და სავარჯიშოებს;

უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები საგამოცდო ბილეთებისა და ამოცანების შედგენაში აქტიური მონაწილეობა მიაღებინონ სკოლის პრაქტიკოს მასწავლებლებს. არ დაუშვან არათანაბარი მოცულობისა და სირთულის ბილეთების შედგენა, ბილეთებში არაპროგრამული საკითხების შეტანა. ამოცანებისა და მაგალითების შერჩევისას ორიენტაცია აიღონ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებისათვის დამტკიცებულ სახელმძღვანელოებსა და ამოცანათა და სავარჯიშოთა კრებულებში მოცემულ ამოცანებზე, მაგალითებზე, სავარჯიშოებზე.

3. ლაგოდეხის, მცხეთის, თელავის, თიანეთის, წითელწყაროს, ყვარლის რაიონების განათლების განყოფილებების გამგეებმა — ე. ხმალაძემ, თ. აბესაძემ, ა. თვალიაშვილმა, ვ. ობგაიძემ, მ. ბილიაშვილმა, რ. შავგულიძემ მოსწავლეთა მუშაობაზე არადამაკმაყოფილებელი კონტროლისათვის ,მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასებაში დაშვებული ლიბერალიზმისათვის და დაბალი მომზადების მქონე კურსდამთავრებულთა გამოშვებისათვის განიხილონ სკოლის დირექტორების: ვ. ჭყოიძის (ლაგოდეხის რაიონის ცოდნისკარის საშუალო სკოლა), გ. თალაკვაძის (მცხეთის რაიონის ზაჰესის საშუალო სკოლა), ე. სეხნიაშვილის (თელავის რაიონის ნაფარეულის საშუალო სკოლა), გ. აქიმიშვილის (თიანეთის საშუალო სკოლა), შ. ქადაგიძის (წითელწყაროს 1-ლი საშუალო სკოლა), ა. სხირტლაძის (ლაგოდეხის 1-ლი საშუალო სკოლა), თ. თევდორაშვილის (ყვარლის რაიონის შილდის 1-ლი საშუალო სკოლა) დაკავებულ თანამდებობაზე დატოვების მიზანშეწონილობის საკითხი და განათლების სამინისტროში წარმოადგინონ ადგილობრივ ხელმძღვანელებთან შეთანხმებული წინადადებები 1981 წლის 1-ელ თებერვლამდე.

4. მოსწავლეთა ცოდნის შეფასების საქმეში დაშვებული ლიბერალიზმისათვის და მასწავლებელთა მუშაობაზე არასაკმარისი კონ-

ტროლისათვის სკოლების დირექტორებს: ვ. ზექალაშვილს (ქ. გორის მე-4 საშუალო სკოლა), ი. გენძეხაძეს (ქ. ქუთაისის 1-ლი საშუალო სკოლა), რ. კიკოლაშვილს (ქ. ქუთაისის მე-19 საშუალო სკოლა), რ. მხეცაძეს (ტყიბულის მე-6 საშუალო სკოლა), ზ. ესებუას და ვ. გიორგაძეს (ახმეტის 1-ლი და მე-2 საშუალო სკოლები), ო. გახოკიას (გეგეჭკორის რაიონის მუხურჩის საშუალო სკოლა), ჯ. სანებლიძეს (ქარელის 1-ლი საშუალო სკოლა), ი. ბუაჩიძეს (ორჯონიკიძის 1-ლი საშუალო სკოლა), მ. ჯიქიძეს, გ. კოპალეიშვილს და თ. მიქელაძეს (სამტრედიის 1-ლი, მე-2 და მე-3 საშუალო სკოლები), ლ. აბრამიშვილს (სიღნაღის 1-ლი საშუალო სკოლა), გ. ლომაშვილს (წითელწყაროს მე-2 საშუალო სკოლა), ლ. გავაშელს და ი. დოლიძეს (ჩოხატაურის 1-ლი და მე-2 საშუალო სკოლები) გამოეცხადოთ სასტიკი საყვედური.

5. მოსწავლეთა ცოდნის შეფასებაში დაშვებული დარღვევებისათვის ი. ქარქაშაძეს (ტყიბულის 1-ლი საშუალო სკოლა), ქ. კიკნაძეს (ქ. გორის მე-3 საშუალო სკოლა), ა. გვაზავას (ქ. ქუთაისის 32-ე საშუალო სკოლა), ა. პაპიძეს (ჭიათურის მე-5 საშუალო სკოლა), მ. ბათხოიძეს და ა. ბახტურიძეს (ახმეტის რაიონის ზემო და ქვემო ალვანის საშუალო სკოლები), გ. მარიამიძეს (გორის რაიონის მერეთის საშუალო სკოლა), გ. ღლონტს, გ. ზუბიტაშვილს, დ. სეფაშვილს (ყვარლის მე-2, მე-3 და გავაზის საშუალო სკოლები), ბ. ჭილაძეს (მახარაძის მე-3 საშუალო სკოლა), ა. გრიგოლიშვილს (ონის რიონის (მახარაძის მე-3 საშუალო სკოლა), ა. გრიგოლიშვილს (ონის რაიონის ნაბაკევის საშუალო სკოლა), ჯ. ქავთარაძეს (საჩხერის რაიონის არგვეთის საშუალო სკოლა), ვ. კოლელიშვილს (თელავის მე-2 საშუალო სკოლა) გამოეცხადოთ საყვედური.

6. მიღებულ იქნას ცნობად, რომ გეგეჭკორის რაიონის მე-2 საშუალო სკოლის დირექტორი მ. მამარდაშვილი, ხაშურის რაიონის მე-3 საშუალო სკოლის დირექტორი ა. ნოზაძე, ყვარლის 1-ლი საშუალო სკოლის დირექტორი მ. ხვთისიაშვილი, ორჯონიკიძის მე-2 საშუალო სკოლის დირექტორი შ. ჩხიკვაძე, ლანჩხუთის 1-ლი საშუალო სკოლის დირექტორი მ. ხალვაში, თელავის მე-3 საშუალო სკოლის დირექტორი ა. წიკლაური და ლაგოდეხის რაიონის განათლების განყოფილების გამგე გ. ლობჟანიძე განთავისუფლებული არიან დაკავებული თანამდებობიდან.

7. დაქვემდებარებული საშუალო სკოლების მუშაობაზე სუსტი ხელმძღვანელობისა და კონტროლისათვის, რამაც გამოიწვია უხეში დარღვევები სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასებაში განათლების განყოფილებათა გამგეებს ამხ. ამხ. ა. ბაკურაძეს (ახმეტის რაიონი), ა. ხუროძეს (გეგეჭკორის რაიონი), კ. ძნელაძეს (სამტრედიის რაიონი) გამოეცხადოთ საყვედური, ხოლო ამხანაგებს: გ. შაქარაშვილს (კასპის რაიონი), გ. ქინქლაძეს (ლანჩხუთის რაიონი), შ. ლონლაძეს (ორჯონიკიძის რაიონი), გ. აბჟანდაძეს (საჩხერის რაიონი) და მ. ბილიაშვილს (წითელწყაროს რაიონი) მიეცეთ შენიშვნა.

კოლეგიაზე გამოუცხადებლობის გამო ამხანაგების რ. შავგულიძის (ყვარლის რაიონი) და შ. ლაბაძის (ხაშურის რაიონი) საკითხი განხილულ იქნას პერსონალურად.

8. აღინიშნოს გორის, ზესტაფონის, მარნეულის, მახარაძის, მცხეთის, სიღნაღის, თელავის, თერჯოლის, თეთრიწყაროს, ჩოხატაურისა და წალენჯიხის რაიონების, ქ. ქუთაისის განათლების განყოფილებათა და თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს (ამხ. ამხ. ა. ჩხეიძე, გ. სარალიძე, ნ. ნაბიევა, მ. ხავთასი, თ. აბესაძე, რ. ბეჟაშვილი, ა. თვალიაშვილი, ა. ჯაფარიძე, ლ. ჯინჯიხაძე, მ. კეკელიძე, ვ. ბელქანია, ვ. ყავლაშვილი, ლ. ჩიქვანაია) არასათანადო ხელმძღვანელობა და კონტროლი დაქვემდებარებული სკოლების მუშაობაზე მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შემოწმება-შეფასების საქმეში.

9. აღნიშნული გადაწყვეტილების შინაარსი და სკოლების სამმართველოს ცნობა „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის გამოსაშვები და კურსდამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შესახებ“ გამოქვეყნდეს გაზეთ „სახალხო განათლებაში“ (ამხ. ნ. შველიძე) და დაიბეჭდოს განათლების სამინისტროს ბრძანებათა და ინსტრუქციათა კრებულში (ამხ. ე. ქურციკიძე).

10. კონტროლი ამ გადაწყვეტილების შესრულებაზე განახორციელოს სკოლების სამმართველომ (ამხ. კ. სუჯაშვილი).

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. ქინქლაძე**

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ც ნ ო ბ ა

რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის გამოსაშვები და კურსდამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შ ე ს ა ხ ე ბ

1979—1980 სასწავლო წელს სკოლების სამმართველოს მიერ სწავლების ხარისხისა და მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრების დონის გაუმჯობესებისათვის გატარებული ღონისძიებებისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს წერილის — რესპუბლიკის ყველა მასწავლებლისა და სახალხო განათლების სისტემის მუშაკისადმი „სასკოლო ცხოვრებაში სოციალისტური დისციპლინის განმტკიცებისა და ნეგატიურ მოვლენათა აღმოფხვრისათვის უკომპრომისო ბრძოლის შემდგომი გაძლიერების შესახებ“ შედეგად გასული, 1979—1980 სასწავლო წელი რესპუბლიკის სკოლებმა, ძირითადად, ორგანიზებულად დაიწყეს და საშუალო განათლების ატესტატის მისაღები გამოცდები საგამოცდო ინსტრუქციის შესაბამისობით ჩაატარეს. სკოლების პედაგოგიური კოლექტივების დიდი ნაწილი პასუხისმგებლობით მოეკიდა გამოსაშვები გამოცდების მაღალ დონეზე ჩატარებისა და მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასების საქმეს. გამოცდებზე შექმნილი იყო მშვიდი, ნორმალური ატმოსფერო მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასებისათვის.

სახალხო განათლების ადგილობრივმა ორგანოებმა საკმაო მუშაობა გასწიეს ორგანიზატორული საქმიანობის, სკოლების პედაგოგიური კოლექტივებისადმი ხელმძღვანელობის სტილისა და მეთოდების სრულყოფისათვის, გაატარეს საჭირო ზომები სკოლების მუშაობაში არსებული ფორმალიზმისა და მოსწავლეთა ცოდნის შეფასებაში დაშვებული ლიბერალიზმის აღმოფხვრისათვის, გააძლიერეს კონტროლი და დახმარება მასწავლებლებისადმი. მასწავლებელთა უმრავლესობა სწავლებაში ფართოდ ნერგავდა სიახლეებს, უნარიანად იყენებდა თვალსაჩინოებასა და სასწავლო-ტექნიკურ საშუალებებს, ატარებდა ლაბორატორიულ და სხვა სახის პრაქტიკულ სამუშაოებს, აღწევდა მოსწავლეთა მიერ პროგრამული მასალის ათვისებას.

ამის შედეგად კურსდამთავრებულთა გარკვეულმა ნაწილმა, განსაკუთრებით, ოქროს მედლით და ქების სიგელით დაჯილდოებულებ-

ში, აგრეთვე 5 და 4,5 ქულიანი ატესტატების მფლობელებმა მეცნიერებათა საფუძვლების ღრმა, საფუძვლიანი ცოდნა გამოავლინეს.

ამასთან, როგორც რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შესწავლით და საშუალო განათლების ატესტატისა და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების ანალიზით დადასტურდა, რიგ სკოლებში ჯერ კიდევ დაბალ დონეზე დგას სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესისადმი ხელმძღვანელობა და კონტროლი, საჭირო ყურადღება არ ექცევა მოსწავლეთა ცოდნის ხარისხს, მის სიღრმესა და სიმტკიცეს, სწავლების სისტემატურობასა და შეგნებულობას. ზოგიერთ სკოლაში სუსტად მიმდინარეობს ბრძოლა მოსწავლეთა შეფასების საქმეში დამკვიდრებული ისეთი ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ, როგორიცაა: ლიბერალიზმი, პროტექციონიზმი, მაამებლობა, უპასუხისმგებლობა, გულგრილობა, პირადი ეგოისტური დამოკიდებულება. სკოლების ერთი ნაწილის ხელმძღვანელებმა ვერ უზრუნველყვეს გამოცდებისათვის სათანადო მომზადება, პედაგოგიური კოლექტივების მობილიზაცია სკოლის ცხოვრებაში ამ უაღრესად პასუხსაგები და მნიშვნელოვანი ღონისძიებების მაღალ დონეზე ჩასატარებლად.

ადგილი ქონდა წერით გამოცდებზე მოსწავლეთა და მასწავლებელთა დაგვიანებებს. თეთრიწყაროს რაიონის სოფელ მანგლისის ქართული საშუალო სკოლის (დირექტორი ა. ჯმუხაძე) მე-10 კლასის 3 მოსწავლე არ იქნა დაშვებული ქართული ენისა და ლიტერატურის წერით გამოცდებზე დაგვიანების გამო. ყვარლის რუსული საშუალო სკოლის (დირექტორის მოვალეობის შემსრულებელი გ. ბუჯიაშვილი) მათემატიკის მასწავლებელმა ლ. თიანელაშვილმა ალგებრა და ანალიზის საწყისების წერით გამოცდაზე 20 წუთით დაიგვიანა. კომისიის წევრი — დაუსწრებელი სკოლის მეთოდისტი ნ. ხუბულოვა 1 საათისა და 30 წუთის დაგვიანებით გამოცხადების გამო გამოყვანილ იქნა კომისიის შემადგენლობიდან. წერითს გამოცდებზე დაგვიანებით გამოცხადების შემთხვევებს ადგილი ქონდა, აგრეთვე, ყვარლის 1-ელ და თელავის რუსულ საშუალო სკოლებშიც.

სრულიად შეუწყნარებელია ის ფაქტი, რომ რიგ სკოლებში სათანადო ყურადღება არ ექცევა მოსწავლეთა ლოგიკური აზროვნების ფორმირებასა და შემოქმედებითი მუშაობის უნარ-ჩვევების განვი-

თარებას, რის გამოც მოსწავლეთა ერთ ნაწილს არ გააჩნია საკუთარი ძალების რწმენა და ცდილობს „შპარგალკების“ გამოყენებას, ერთმანეთისაგან ლისახვევას. ასეთ აღმაშფოთებელ ფაქტებს ადგილი ქონდა ახალქალაქის რუსულ (დირექტორი ა. აზარიანი) და ყვარლის 1-ლ საშუალო (დირექტორი მ. ხვთისიაშვილი) სკოლებში. უფრო მეტიც, „შპარგალკების“ გამოყენება ამ სკოლების ოქროს მედლის კანდიდატებმაც კი სცადეს ალგებრა და ანალიზის საწყისებში. ანალოგიურ დარღვევებს ადგილი ქონდათ ქ. თბილისის სკოლებშიც (ოქტომბრის და ორჯონიკიძის რაიონები).

ზოგიერთი სკოლის საგამოცდო კომისიების წევრები არაკეთილსინდისიერად მოეკიდნენ მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასებას, არ განახორციელეს მკაცრი და სამართლიანი მოთხოვნები: ისინი ყოველთვის როდი ამჩნევდნენ მოსწავლეთა მიერ დაშვებულ შეცდომებს, უფრო მეტიც, უსაფუძვლოდ იცავდნენ იმ მოსწავლეთა ნამუშევრებს, რომლებსაც ზემდგომ ინსტანციებში ჩამოაკლეს ნიშანი, და, გამოდიოდნენ რა მათ ქომაგებად ,იჩენდნენ გადაჭარბებულ დაინტერესებას — მშობელთა თანდასწრებით ცდილობდნენ, გაემართლებინათ მოსწავლეთა მიერ დაშვებული შეცდომები. ამ მხრივ აღსანიშნავია დმანისის რუსული, გეგეჭკორის მე-2, მცხეთის რაიონის ზაჰესის და ქ. თბილისის 142-ე საშუალო სკოლების რუსული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკისა და ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლების ე. ყავლელაშვილის, ზ. ს. გალდავას, გ. შ. ჩხეიძის, ნ. რუხაძისა და სხვათა არასწორი მოქმედება.

რიგი განათლების განყოფილებებისა და სკოლების ხელმძღვანელები სათანადოდ ვერ ერკვევიან განათლების სამინისტროს მიერ ბოლო ხანებში გატარებულ ღონისძიებებში და ვერ უზრუნველყოფენ იმ დიდი პირადი პასუხისმგებლობის შესრულებას, რაც აკისრიათ სკოლის პედაგოგიურ კოლექტივებსა და სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოების მუშაკებს სწავლების ხარისხის ამაღლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასების საქმეში. ამის შედეგად ცალკეულ სკოლებში უმცროსი კლასებიდანვე ადგილი აქვს მოსწავლეთა აკადემიური წარმატების ხელოვნურად ამაღლებას, მათთვის დაუმსახურებელი მაღალი ნიშნების დაწერას, რაც განსაკუთრებულად თავს იჩენს კურსდამთავრებულთა ცოდნის შეფასებაში. ამაზე მოწმობს ის ფაქტი, რომ გასულ სასწავლო წელს ოქ-

რის მედლის 877 კანდიდატიდან 630-მა ვერ მიიღო ნიშანი „5“ და გამოეთიშა ოქროს მედლის კანდიდატთა რიცხვს. ამას კი მოჰყვა მშობლების გულისწყრომა და საჩივრები ზემდგომ ორგანოებში. ამ მხრივ განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს ქ. ქუთაისის (გამგე ვ. ყაველაშვილი) სკოლებში შექმნილი მდგომარეობა, სადაც ოქროს მედლის 15 კანდიდატიდან მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში (წერა) ვერც ერთმა ვერ დაიმსახურა ნიშანი „5“. გეგეჭკორის რაიონის (გამგე ა. ხუროძე) ოქროს მედლის 9 კანდიდატიდან ცხრავემ ალგებრა და ანალიზის საწყისებში წერით გამოცდაზე მიიღო ნიშანი „4“. მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში კი განათლების სამინისტროს კომისიამ მედლის ყველა კანდიდატს დააკლო ნიშანი. ანალოგიური შემთხვევები აღინიშნა ამბროლაურის, კასპის, ლენტეხის, მცხეთის, თერჯოლის ,ხაშურის, ცაგერის, წალკის, წითელწყაროს რაიონებში (განყოფილების გამგეები: ს. ცირეკიძე, გ. შაქარაშვილი, ი. ჩანქსელიანი, თ. აბესაძე, ა. ჯაფარიძე, შ. ლაბაძე, დ. კოპალიანი, რ. მელტონიანი, მ. ბილიაშვილი), ხოლო ქ. გორის, ახალქალაქის, ბოლნისის, ზესტაფონის, ყვარლის, ლაგოდეხის, სიღნაღის, თეთრიწყაროს (განყოფილების გამგეები: ნ. კახნიაშვილი, ა. გაბრიელიანი, ე. გობეჯიშვილი, მ. სარალიძე, რ. შავგულიძე, გ. ლობჟანიძე, რ. ბეჟაშვილი, ლ. ჯინჯიხაძე) რაიონების ოქროს მედლის 104 კანდიდატიდან მედლით დაჯილდოვდა მხოლოდ 11.

მთელ რიგ რაიონებში საგრძნობლად იკლო მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელთა რიცხვმა, მაგალითად: ზნაურის რაიონის (გამგე ი. გაგლოევი) 214 მეათე კლასელიდან მაღალქულიანი ატესტატი მიიღო მხოლოდ 5-მა, ჯავის რაიონის (გამგე ს. ცხოვრებოვი) 212-დან — 7-მა, ონის რაიონის (გამგე — გ. დგვარელი) 241-დან — 10-მა, ხობის რაიონის (გამგე შ. ხარებავა) 534-დან 15-მა. ზუგდიდის რაიონის 1100-დან — 22-მა, გუდაუთის რაიონის (გამგე ი. შამბა) 866-დან — 21-მა, ხულოს რაიონის (გამგე ო. ბოლქვაძე) 814-დან — 16-მა, შუახევის რაიონის (გამგე რ. ქათამაძე) 553-დან— 22-მა.

კვლავ დადგენილია ატესტატის საშუალო არითმეტიკული ქულის ხელოვნურად გაზრდის მიზნით მიმდინარე, მეოთხედური და წლიური შეფასების ნიშნების შეგნებულად არასწორი გამოყვანის შემთხვევები, რის შედეგადაც მედლის კანდიდატებად წამოყენე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შულ იქნენ ისეთი მოსწავლეები, რომლებსაც ცალკეულ სასწავლო დისციპლინებში წლიურ ნიშნებად ეწერათ „ხუთები" „ოთხების" ნაცვლად.

ახმეტის მე-2 საშუალო სკოლის დირექტორმა ე. გიორგაძემ განათლების განყოფილებას თავდაპირველად წარუდგინა 2 მედლის კანდიდატი, ხოლო ქართული ენისა და ლიტერატურის წერითი გამოცდის ჩატარების შემდეგ მათი რიცხვი 5-მდე გაზარდა, მიუხედავად იმისა, რომ მათ შორის მ. ჩაჩავას რუსულ ენაში წლიურ ნიშნად ეკუთვნოდა „4". თიანეთის საშუალო სკოლის (დირექტორი ზ. აქიმიშვილი) ოქროს მედლის კანდიდატებს თ. ბაინდურაშვილს და ლ. უშიკიშვილს მე-9 კლასში მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში და ხაზვაში, ნაცვლად „ოთხებისა" უწერიათ „ხუთები". ცაგერის საშუალო სკოლის (დირექტორი პ. ცვარიანი) ოქროს მედლის კანდიდატებს ნ. ხეცურიანს, კ. ხვადაგიანს, ი. ცხვედიანს გერმანულ ენაში, ქართულ ენასა და ლიტერატურაში და გეომეტრიაში (თითო ან ორ საგანში) ხელოვნურად აქვთ აწეული საბოლოო ნიშნები. ჩოხატაურის რაიონის განახლების საშუალო სკოლის (დირექტორი ვ. დოლიძე) მედლის კანდიდატს თ. ყაჭეიშვილს ალგებრა და ანალიზის საწყისებში წლიურ ნიშნად უწერია „5", ნაცვლად „4"-ისა. ყვარლის რაიონის (გამგე რ. შავგულიძე) გავაზის, შილდის 1-ლი, ყვარლის 1-ლი და მე-2 საშუალო სკოლების (დირექტორები: დ. სეფაშვილი, თ. თევდორაშვილი, მ. ხვთისიაშვილი, გ. ღლონტი) ოქროს მედლის კანდიდატების თ. აბულაძის, ნ. მამულაშვილის, ფ. სესიაშვილის, ა. სესიაშვილის, მ. ბედიანიძის წლიური ნიშნები რუსულ ლიტერატურაში, ზოგად ბიოლოგიასა და გერმანულ ენაში (თითო ან ორ საგანში) ხელოვნურად არის ამაღლებული. ლაგოდეხის რაიონის სოფელ ცოდნისკარის (დირექტორი ვ. ჭყოიძე) საშუალო სკოლის მედლის კანდიდატს ა. ხაბეიშვილს მე-9 კლასში შრომით სწავლებაში და მე-10 კლასში ისტორიაში, ფიზიკაში, რუსულ ენაში, ნაცვლად „ოთხებისა" უწერია „ხუთები". სიღნაღის საშუალო სკოლის (დირექტორი ლ .აბრამიშვილი) მედლის კანდიდატს რ. დარჩიაშვილს მე-10 კლასში წლიურ ნიშნებად რუსულ ენასა და მათემატიკაში ეკუთვნის „ოთხები" და უწერია „ხუთები". თელავის რაიონის ნაფარეულის საშუალო სკოლის (დირექტორი ე. სეხნიაშვილი) მედლის კანდიდატს მ. კირვალიძეს მე-9 კლასში ქიმიაში, მშობლიურ ლიტე-

რატურაში, უახლეს ისტორიაში, ინგლისურ ენაში და დაწყებით სამხედრო მომზადებაში მიმდინარე შეფასების ნიშნები ამოფხეკილი აქვს და უწერია „ხუთები“, აღნიშნულ მოსწავლეებს სკოლების სამმართველოს მიერ ჩატარებული შემოწმების შედეგად უარი ეთქვათ ოქროს მედლით დაჯილდოებაზე.

ზოგიერთი სკოლის მოსწავლეთა იდეურ-ზნეობრივი აღზრდისა და ცოდნის დაბალი დონე განპირობებულია სკოლებისადმი არაკვალიფიციური ხელმძღვანელობით, მასწავლებელთა ერთი ნაწილის არაორგანიზებულობით, მათ მიერ პედაგოგიური ეთიკის ნორმების დარღვევით. ამის სანიმუშო მაგალითს წარმოადგენს თელავის მე-4 საშუალო სკოლის ბიოლოგიის მასწავლებელი დ. დოლენჯაშვილი, რომელმაც განაწყენების ნიადაგზე მე-10 კლასის 7 წარჩინებულ მოსწავლეს, მათ შორის მედლის კანდიდატს მ. დავითაშვილსაც, მიმდინარე შეფასებისას (28 თებერვალს) დაუწერა ნიშანი „2“, კასპის მე-2 საშუალო სკოლის ფიზიკის მასწავლებელმა დ. თათარაშვილმა მე-4 მეოთხედის ბოლოს 12 მეათეკლასელის ცოდნა შეაფასა „2“-ზე, რადესაც ამ მოსწავლეებს არც ერთ წინა მეოთხედში არ ქონიათ 3-ზე დაბალი შეფასება.

რესპუბლიკის საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ერთი ნაწილის დირექტორები, მათი მოადგილეები და კლასის ხელმძღვანელები კვლავ უპასუხისმგებლოდ ეკიდებიან სასკოლო დოკუმენტების წარმოებას, უხეშად არღვევენ საშუალო განათლების ატესტატების შევსების თაობაზე სსრ კავშირის განათლების მინისტრის 1975 წლის 14 ოქტომბრის № 137 ბრძანებით დაწესებულ მოთხოვნებს. შეცდომით შეაქვთ კურსდამთავრებულის სახელი, გვარი, მამის სახელი, დაწესებული რაოდენობის მიხედვით არ აწერენ ხელს მასწავლებლები ან აწერენ, მაგრამ სხვადასხვა ფერის ტუშით, მელნით, პასტით. ადგილი აქვს ამოფხეკებს და გადასწორებებს, არ იკითხება ბეჭედი და სხვ. აღნიშნულის გამო 1978 და 1979 წლებში შეიცვალა 1257 ცალი ატესტატი. მათ შორის ქუთაისიდან — 47, რუსთავიდან — 38, ახალქალაქიდან — 38, ბოგდანოვკიდან — 40, ბოლნისიდან — 41, გარდაბნიდან — 23, გურჯაანიდან — 26, ზუგდიდიდან — 34, ლაგოდეხიდან — 20, მარნეულიდან — 40, თეთრიწყაროდან — 24, წალკიდან — 65, წითელწყაროდან — 29, ქ. თბილისის პირველი მაისის რაიონიდან — 61, ლენინის რაიონიდან —

49 (გამგეები: ვ. ყავლაშვილი, ზ. როგავა, ა. გაბრიელიანი, პ. ვოსკანიანი, ე. გობეჯიშვილი, ა. იმნაძე, ვ. კახაბერი, გ. ლობჟანიძე, გ. ნაბიევა, ა. ჯაფარიძე, რ. მელტონიანი, მ. ბილიაშვილი, რ. გახელაძე, რ. გურგენიძე).

ეს არის მიზეზი იმისა, რომ 1980 წლის ივლისის თვეში სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს თხოვნით მიმართა ქ. მოსკოვის უმაღლეს სასწავლებლებში შემსვლელმა საქართველოს რესპუბლიკის 52-მა აბიტურიენტმა — დაემტკიცებინათ საბუთების სინამდვილე საშუალო განათლების შესახებ. 1980 წლის ივლისში ქ. ქუთაისის მე-9 სკოლამ (დირექტორი ლ. ფედიანინა) ნ. ი. ჯაშიტაშვილზე გასცა ატესტატი № 122821, რომელსაც ხელს არ აწერენ დირექტორი, მისი მოადგილე და ერთი მასწავლებელი, ხოლო ამავე სკოლის კურსდამთავრებულის ო. ავალიანის ატესტატში ნიშნები შემოკლებულადაა შეტანილი. შემოკლებულად არის შეტანილი ნიშნები ქ. თბილისის 163-ე სკოლის (დირექტორი ნ. ტარიელაშვილი) მიერ კურსდამთავრებულ კ. გ. ბარაკაძეზე გაცემულ ატესტატში, არ იკითხება ბეჭედი და აკლია ერთი მასწავლებლის ხელის მოწერა.

ზუგდიდის რაიონის სოფელ დარჩელის საშუალო სკოლის (დირექტორი ფ. ანთია) მიერ ს. ჯანჯღავაზე გაცემულ ატესტატში გვარი შეცდომით იყო შეტანილი და არ იკითხებოდა ბეჭედი, რის გამოც აბიტურიენტ ს. ჯანჯღავას მოსკოვის სამედიცინო ინსტიტუტის მიმღებმა კომისიამ უარი უთხრა საბუთების მიღებაზე.

ანალოგიური დარღვევებით არის შევსებული საშუალო განათლების ატესტატები ქ. თბილისის მე-6, მე-15, 32-ე, 43-ე, 47-ე, 48-ე, 50-ე, 55-ე, 56-ე, 63-ე, 116-ე, 143-ე, 161-ე (დირექტორები: ვ. მჟავანაძე, ა. მათითაშვილი, ნ. დევდარიანი, ვ. ნემსიწვერაძე, თ. ნიკოლაიშვილი, რ. სურგულაძე, ა. გელაშვილი, ზ. ვარდიაშვილი, ო. ლომიძე, ე. ცერცვაძე, მ. ხუციშვილი, მ. ფილიშვილი, ზ. ხავთასი, ლ. მებურიშვილი, ე. ჯაფარიძე) საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში.

რესპუბლიკის რიგი რაიონების (ქალაქების) განათლების სარაიონო (საქალაქო) კომისიები უპასუხისმგებლოდ ეკიდებიან სკოლებიდან წარმოდგენილ ოქროს მედლის კანდიდატთა წერითი ნამუშევრების გასწორება-შეფასების საქმეს, არ ახორციელებენ სამართლიან მოთხოვნებს, არ ამჩნევენ მოსწავლეთა მიერ დაშვებულ შეცდომებს და, იჩენენ რა უსულგულობას მინდობილი საქმისადმი, განათლების

სამინისტროში გზავნიან ისეთ ნამუშევრებს, რომლებიც არ იმსახურებენ „5“-ზე შეფასებას. მედლის კანდიდატთა წერითი ნამუშევრების ლიბერალურად შეფასების შემთხვევებს ადგილი ქონდა: ქართულ ენასა და ლიტერატურაში — ამბროლაურის (ც. მიქიაშვილი, შ. ჯინჭარაძე, პ. დოხნაძე), ახმეტის (ნ. აბრამიშვილი, ხ. ხანგოშვილი, ე. ჯუგაშვილი), ბორჯომის (მ. მურმანაშვილი, გ. ზედგენიძე, ა. ხაჩიძე, ა. გონგლაძე), გეგეჭკორის (ლ. დანელია შ. ჯიშკარიანი, მ. გაბუნია, ვ. ხუხუა), ლაგოდეხის (მ. ნ. ხობაშვილი, ნ. ჭიპაშვილი, ც. კურტანიძე), ლანჩხუთის (ფ. ბურკაძე, მ. კვერენჩხილაძე, მ. ჩხარტიშვილი), მესტიის (ი. მარგიანი, ც. ჩართოლანი, ზ. შამფრიანი, ფ. ფარჯიანი), ორჯონიკიძის (მ. კუპრაძე, ნ. ყიფშიძე, ე. ბუაჩიძე), სამტრედიის (ლ. ქანთარია, რ. არველაძე, ვ. თევზაძე), თელავის (დ. გამტკიცელაშვილი, ნ. კუხიანიძე, ე. ყურშიტაშვილი), წითელწყაროს (ზ. გოგილაშვილი, შ. ბოქოლიშვილი, ე. დარჩიაშვილი, ა. თეთვაძე, მ. ლაპიაშვილი) რაიონებში და ქ. ფოთში (გ. ხოჭოლავა, პ. ნაცვლიშვილი, თ. გოგიჩაიშვილი, ლ. კოლოტაშვილი, გ. კვინჩიანი); რუსულ ენასა და ლიტერატურაში — ქ. ქუთაისის ლენინის (ნ. დოლაბერძე, გ. სიხარულიძე, ს. ალფეროვა), დმანისის (მ. ისმაილოვი, მ. აბდულაევი, ვ. ვალიევი), ახალქალაქის (ა. გაბრიელიანი, რ. ორჩიანი, კარაპეტიანი), ყვარლის (ლ. სუროვა, ვ. მალაშხია), თელავის (ვ. გოლოვანოვი, ე. პახომოვა, მ. ფომენკო), თეთრიწყაროს (ლ. მჭედლიშვილი, ე. ხარატიშვილი, დ. ქიზოვი) რაიონებში; სომხურ ენასა და ლიტერატურაში — ასპინძის (ს. პოლოსიანი, ჰ. მომჯიანი), ახალქალაქის (ვ. რუსტაკიანი, ს. ენგიბარიანი, ა. პანკრატიანი), ახალციხის (ე. მუტაფიანი, ს. პოლოსიანი), ბოგდანოვკის (ა. მახტესიანი, ს. კარსლიანი, ს. მუკერტჩიანი) რაიონებში; ალგებრა და ანალიზის საწყისებში — ჩოხატაურის (ნ. კუტუბიძე, გ. კვაჭანტირაძე, რ. წიტაიშვილი), წითელწყაროს (ე. ყოჩიაშვილი, ნ. ხუციშვილი, ვ. გონაშვილი), ლაგოდეხის (რ. ხაჩიძე, ა. შუბითიძე, ა. გელაშვილი, ა. გაგნიძე), ლანჩხუთის (შ. ნაჭყებია, ვ. ჯორბენაძე, გ. გუხუნაიშვილი), გეგეჭკორის (ა. კორთხონჯია, გ. პატარაია, ნ. ფოცხორია), მესტიის (ქ. ზურაბიანი, ი. კვიციანი, დ. გურჩიანი, ნ. გაბრიჭიძე) რაიონებში.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ოქროს მედლით დასაჯილდოებელ კანდიდტთა საგამოცდო წერითი ნამუშევრების განმხილველმა კომისიებმა 299 კანდიდატიდან ნიშანი დააკლო 52-ს. მათ შორის: გეგეჭკორის რაიონის (გამგე ა. ხუროძე) განათლების

განყოფილების მიერ წარმოდგენილი 9 ოქროს მედლის კანდიდატიდან — 9-ს; ახალქალაქის (გამგე ა. გაბრიელიანი) 9-დან — 6-ს; ლაგოდეხის (გამგე გ. ლობჟანიძე) 9-დან — 5-ს; სამტრედიის (გამგე კ. ძნელაძე) 6-დან — 4-ს; წითელწყაროს (გამგე მ. ბიღიაშვილი) 2-დან — 2-ს; ჩოხატაურის (გამგე მ. კეკელიძე) 4-დან — 2-ს; ასპინძის (გამგე დ. ზედგენიძე) 4-დან — 2-ს; ახალციხის (გამგე ე. კოპაძე) 5-დან — 2-ს; ახმეტის (გამგე ა. ბაკურაძე) 6-დან — 2-ს; ბოგდანოვკის (გამგე პ. ვოსკანიანი) 6-დან — 2-ს; თელავის (გამგე ა. თვალიაშვილი) 13-დან — 2-ს; ამბროლაურის (გამგე ს. ცირეკიძე) 1-დან — 1-ს; ბორჯომის (გამგე ნ. ჩადუნელი) 1-დან — 1-ს; დმანისის (გამგის მოვალეობის შემსრულებელი ვ. დევრისაშვილი) 2-დან — 1-ს; ყვარლის (გამგე რ. შავგულიძე) 3-დან — 1-ს; ლანჩხუთის (გამგე გ. ქინქლაძე) 4-დან — 1-ს; მესტიის (გამგე ა. ჩხვიმიანი) 4-დან—1-ს; ორჯონიკიძის (გამგე შ. ღონღაძე) 2-დან — 1-ს; თეთრიწყაროს (გამგე ლ. ჯინჯიხაძე) 2-დან — 1-ს; ქუთაისის (გამგე ვ. ყავლაშვილი) 1-დან — 1-ს; ქ. ფოთის (გამგე გ. ხოჭოლავა) 7-დან — 1-ს; ქ. თბილისის საქარხნო (გამგე გ. კბილაშვილი) 3-დან — 2-ს.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ლანჩხუთის, ახმეტის, გეგეჭკორის, ლაგოდეხის, ორჯონიკიძის, სამტრედიის, თეთრიწყაროს და ყვარლის რაიონებიდან განათლების სამინისტროში წარმოდგენილი ზოგიერთი ოქროს მედლის კანდიდატის წერითი ნაშრომები მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში აშკარად დაბალ დონეზე იყო შესრულებული და მათი სამინისტროში წარმოდგენა სასკოლო და რაიონული კომისიების მიერ თვალნათლივ მიუთითებს ან აღნიშნული კომისიების არაკვალიფიციურობაზე, ან მათ დანაშაულებრივ ლიბერალიზმზე და თვალისახვევის მცდელობაზე.

აღნიშნული რაიონებისა და ქალაქების სკოლების კურსდამთავრებულთა საგამოცდო ნამუშევრებში დაშვებული შეცდომები აშკარად მიუთითებენ მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, ალგებრა და ანალიზის საწყისების სასკოლო პროგრამით გათვალისწინებული მასალების არამყარ ცოდნაზე, რაც უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზედაც დადასტურდა — იმ კურსდამთავრებულთა დიდმა ნაწილმა, რომელსაც განათლების სამინისტროში უარი ეთქვა ოქროს მედლით დაჯილდოებაზე, მისაღებ გამოცდებზე ვერ შეძლო

სკოლაში მიღებული ნიშნების გამართლება, უფრო მეტიც, მათმა დიდმა ნაწილმა მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი ნიშნები მიიღო.

მაგალითად, ქ. თბილისის 124-ე სკოლიდან დ. ლონდარიძე ჩაიჭრა მათემატიკაში (დირექტორი მ. ჯაფარიძე); გეგეჭკორის რაიონის მე-2 სკოლიდან: ქ. გოროზია — ქიმიაში, ლ. ქუთათელაძე — მათემატიკაში (დირექტორი მ. მამარდაშვილი), 1-ლი სკოლიდან მ. ჯიქია — ფიზიკაში (დირექტორი დ. გალდავა), მუხურჩის საშუალო სკოლიდან გ. მარსაია — მათემატიკაში (დირექტორი ო. გახოკია), სამტრედიის მე-2 სკოლიდან თ. ნინუა — მათემატიკაში (დირექტორი გ. კოპალეიშვილი), მე-3 სკოლიდან ი. ჭახრაკია — მათემატიკაში (დირექტორი თ. მიქაძე); წითელწყაროს 1-ლი სკოლიდან გ. ყოჩიაშვილი — ფიზიკაში (დირექტორი შ. ქადაგიძე); ბორჯომის რაიონის ტაძრისის საშუალო სკოლიდან ნ. კაპანაძე — ფიზიკაში (დირექტორი ა. ხითარიშვილი).

უმაღლეს სასწავლებელში მისაღებ აბიტურიენტთა საგამოცდო ნამუშევრებში დაშვებული შეცდომების ანალიზმა ნათლად გამოამჟღავნა მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიისა და ისტორიის სწავლების საქმეში არსებული ფორმალიზმი და იმ მოსწავლეთა ცოდნის ხარისხობრივი მაჩვენებლების დაბალი დონე, რომლებიც წლების განმავლობაში „ფრიადოსნებად“ ითვლებოდნენ.

საშუალო სკოლების გამოსაშვებ და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების წერითი ნამუშევრების ანალიზმა დაადასტურა, რომ რესპუბლიკის ზოგიერთი სკოლის კურსდამთავრებულებს არა აქვთ მშობლიური ენისა და ლიტერატურის პროგრამით გათვალისწინებული საკითხების საფუძვლიანი ცოდნა. არაიშვიათად ვხვდებით მართლწერის ელემენტარული წესების უცოდინარობის, ქართული ენის გრამატიკის კურსში შესწავლილი თეორიული მასალის დავიწყების ან პრაქტიკაში მისი გამოყენების უუნარობასა და ლექსიკური შეზღუდულობის შემთხვევებს. კურსდამთავრებულთა ერთი ნაწილი არადამაკმაყოფილებლად იცნობს შესწავლილი მხატვრული ნაწარმოების ტექსტს, რის გამოც ვერ ერკვევა მის დედააზრსა და დანიშნულებაში, ნამუშევრების გარკვეულ ნაწილს აშკარად ეტყობა, რომ მოსწავლეებს არა აქვთ აზრის დამოუკიდებლად

გადმოცემის უნარ-ჩვევები, მათი მსჯელობა, უმეტეს შემთხვევაში, პრიმიტიულია და მოკლებულია დამაჯერებლობას. ნამუშევრებში დაშვებულია აზრობრივი, ორთოგრაფიული, სტილური, პუნქტუაციური და სხვა სახის შეცდომები.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და ვ. ი. ლენინის სახელობის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში შემსვლელ მაღალი ნიშნის მქონე აბიტურიენტთა მათემატიკაში წერითი ნაშრომების შერჩევითი გადასინჯვისას გამოვლინდა მათი ცოდნის დაბალი დონე თანამედროვე მათემატიკის სასკოლო კურსის ზოგიერთ ძირითად საკითხებში: არ იციან ალგებრული და ტრანსცენდენტული ფუნქციები, რის გამოც ტრიგონომეტრიული, მაჩვენებლიანი და ლოგარითმული გამოსახულებების გარდაქმნებისა და განტოლებების ამოხსნისას მოუთმენელ შეცდომებს უშვებენ, უჭირთ აღნიშნული ფუნქციების გამოკვლევა წარმოებულის გამოყენებით და კვლევის მონაცემების საფუძველზე შესაბამისი გრაფიკის აგება, ინტეგრალის გამოყენებით წირებით შემოსაზღვრული ფიგურების ფართობებისა და მრუდწირული ტრაპეციის აბცისათა ღერძის გარშემო ბრუნვით მიღებული ფიგურების მოცულობების გამოთვლები. აბიტურიენტები სუსტ მომზადებას ავლენენ მათემატიკის თეორიულ ნაწილშიც, ვერ ერკვევიან მათემატიკურ ცნებებში, ვერ განმარტავენ უტოლობას, უტოლობების ამოხსნათა სიმრავლეს და ტოლფას უტოლობებს. უტოლობათა ამოხსნებში უშვებენ უხეშ შეცდომებს, რაც იმის შედეგია, რომ საფუძვლიანად არ იციან რიცხვითი უტოლობების თვისებები; განსაკუთრებით უჭირთ ვექტორისა და ვექტორების სკალარული ნამრავლის გამოყენებით გეომეტრიული თეორემების დამტკიცება და ამოცანების ამოხსნა, მონაკვეთის სიგრძისა და კუთხის სიდიდის გამოთვლა. აბიტურიენტების 80%-ს არ ქონდა ამოხსნილი გეომეტრიული ამოცანა.

ქ. თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტში შემსვლელ აბიტურიენტთა ფიზიკის წერითი ნამუშევრების გადასინჯვისას გამოვლინდა, რომ არ არის დარჩენილი ფიზიკის სასკოლო კურსის არც ერთი ისეთი განყოფილება, რომელშიაც აბიტურიენტები არ უშვებდნენ შეცდომებს ან საკითხის გადმოცემა არ ხასიათდებოდეს ლოგიკური დაუსაბუთებლობით; არა აქვთ ფიზიკის ცოდნის საფუ-

ძველზე პრაქტიკული საკითხების (ფიზიკური მოვლენების) ახსნის მტკიცე და გააზრებული უნარ-ჩვევები, ვერ ახერხებენ ვექტორული სიდიდეების შემცველი განტოლებების სწორ შედგენას, გამოყენებას (ღერძებზე მათს პროექციონირებას) და ცნობილი განტოლებების სწორად დაწერასაც კი; უჭირთ სიჩქარეთა შეკრების კანონის გამოყენება, ზოგიერთი ცდის შედეგებისა და მათგან გამომდინარე დასკვნების გადმოცემა; შეცდომებს უშვებენ „დენის წყაროების", ელექტრომაგნიტური ინდუქციის მოვლენების გადმოცემისას, განსაკუთრებით ლენცის წესისა და ინდუქციის ემძ-ის ნიშნის ახსნისას; ცუდად იციან ელექტრომაგნიტური ტალღების გამოსხივება, ფოტოელექტრული ეფექტი, ატომბირთვის ბმის ენერგია, ენერგიის გამოყოფა მძიმე ბირთვების დაშლისას. დაბალია მათი გრაფიკული და მათემატიკური კულტურა (უჭირთ დეტალების სივრცეში გამოსახვა, სპექტროსკოპისა და მასში სხივთა სვლის გამოსახვა, ტრიგონომეტრიული ფუნქციების შემცველი განტოლებების შედგენა და ამოხსნა), უჭირთ ამოცანების ამოხსნა (გაუგებარია შემოტანილი აღნიშვნების აზრი და ამოცანის გადაწყვეტის იდეები, ამოხსნებს არ ახლავს სიტყვიერი მსჯელობები და დასაბუთებები, არ ხდება ამოხსნის შემოწმება).

აბიტურიენტთა ნამუშევრების ანალიზით დადგინდა, რომ კურსდამთავრებულებმა სუსტად იციან ქიმიურ რეაქციათა მიმდინარეობის კანონზომიერებანი, ნივთიერებათა გამოყენება სახალხო მეურნეობაში, მიერთებისა და ჩანაცვლების რეაქციების მექანიზმი ორგანულ ნივთიერებებში, შეცდომებს უშვებენ რეაქციათა განტოლებების შედგენაში, ნაკლებად აქვთ თეორიული საკითხების პრაქტიკულად გამოყენების უნარ-ჩვევები, უჭირთ გაანგარიშებითი და ექსპერიმენტული ამოცანების ამოხსნა.

აბიტურიენტთა ერთმა ნაწილმა სუსტად იცის ბიოლოგიის სასკოლო კურსის ძირითადი საკითხები. ძალზე პრიმიტიულად აშუქებენ ჩ. დარვინის მოძღვრებას, ხშირად დარვინის მოძღვრების ზოგიერთ შეხედულებებს აწერენ ლამარკს, ხოლო ლამარკის შეხედულებებს კი — ლინეის; შეცდომებს უშვებენ სიცოცხლის წარმოშობის, მცენარეთა და ცხოველთა სამყაროს განვითარების, ადამიანის წარმოშობის, ანტროპოგენეზისა და სხვათა საკითხებში ,უმარტივესების ტიპის დახასიათებისას იფარგლებიან ჩვეულებრივი ამების,

ნაწლავღრუიანების დახასიათებისას კი — მხოლოდ ჰიდრის განხილ-ვით. ბუნდოვნად ერკვევიან ნივთიერებათა ცვლის პროცესის არსში, ვიტამინებისა და ფერმიტების როლში.

აბიტურიენტების ცოდნაში გამომჟღავნებული ეს ნაკლოვანებები იმითაც აიხსნება, რომ ბიოლოგიის სასკოლო კურსის სწავლებაში კვლავინდებურად ნაკლები ყურადღება ექცევა მოსწავლეთა დამოუკიდებელ მუშაობას.

უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგებმა გვიჩვენეს, რომ უკანასკნელ წლებში მკვეთრად გაუმჯობესდა მისაღები გამოცდების ორგანიზაციული მხარე. მოფიქრებულად ხდება საგამოცდო კომისიების დაკომპლექტება. ძირითადად დამაკმაყოფილებლად დგება საგამოცდო ბილეთები, ბევრ უმაღლეს სასწავლებელში ამოცანები და მაგალითები შერჩეულია საშუალო სკოლის ამოცანათა კრებულებიდან, მაგრამ ამასთან ისიც გამოვლინდა, რომ ზოგიერთი საგნის საგამოცდო კომისიის შემადგენლობა ნაკლები პასუხისმგებლობით მოეკიდა მინდობილ საქმეს, მათი წევრების ერთი ნაწილი არც თუ ისე საფუძვლიანად იცნობს ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლის პროგრამებს და, კერძოდ, იმ ამოცანებისა და მაგალითების ტიპებს, რომლებიც სკოლაში განიხილება, რამაც განაპირობა საგამოცდო ბილეთებში, რიგ შემთხვევაში, არაპროგრამული საკითხების შეტანა, საკითხების არათანაბარი განაწილება, ბილეთების სხვადასხვა სიძნელე.

ქ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საინჟინრო-ეკონომიურ ფაკულტეტზე საგამოცდოდ მიცემული მაგალითი, რომელიც ალგებრული უტოლობის ამოხსნას ეხებოდა, დაკავშირებული იყო ამავე დროს ტრიგონომეტრიულ უტოლობასთან, ასეთი სახის კომბინირებული ამოცანები საშუალო სკოლაში არ შეისწავლება და არც სახელმძღვანელოებში გვხვდება. ასევე საკმაოდ რთულია ზღვრების გამოთვლაზე მიცემული მაგალითი, რომლის მაგვარს საშუალო სკოლის კურსი არ ითვალისწინებს. ამავე ფაკულტეტზე მიცემული იყო მაგალითი გამოთვლაზე, რომელიც შექცეულ ტრიგონომეტრიულ ფუნქციებს შორის დამოკიდებულების გამოყენებით კეთდება, რაც იმდენად რთულია, რომ საგამოცდო კომისია იძულებული გახდარა წერითი გამოცდების დაწყების შემდეგ ამოეღო ის ბილეთებიდან და დასაწერად, ნაცვლად 5 მაგალითისა, 4 მაგალითი მიეცა. მართალია,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამ ბილეთის დანარჩენი ორი ამოცანა, რომლებიც მე-4, მე-5 საკითხად არის შეტანილი, თითქოს პროგრამის ფარგლებს არ სცილდება, მაგრამ ისინი ისეთი ძნელი ამოცანების რიგს მიეკუთვნებიან, რომ მათ ამოხსნას აბიტურიენტები განკუთვნილ საგამოცდო დროში ვერ მოასწრებდნენ.

ფიზიკის ფაკულტეტისათვის საგამოცდო წერითი ვარიანტის პირველი მაგალითი, რომელიც მოცემული მაჩვენებლიანი ფუნქციის გაწარმოების შემდეგ მიღებული განტოლების უარყოფით ამოხსნათა სიმრავლის პოვნას მოითხოვდა — კომბინირებულია, ხოლო იმ მაგალითის ამოხსნა, რომელიც მოცემული რიცხვის ლოგარითმის გამოსახვას ეხება სხვა რიცხვების ლოგარითმების საშუალებით, ხელოვნურ ხერხებს მოითხოვს.

ამავე ფაკულტეტზე მიცემულ იქნა ისეთი გეომეტრიული ამოცანა, რომელიც მოითხოვდა პირამიდის მცირე გვერდითი წახნაგის ფართობის გამოთვლას, მაგრამ ამოცანაში მოცემული პირობების მიხედვით იმის დადგენა, თუ რომელია მცირე წახნაგი, გარკვეულ სიძნელეებთან არის დაკავშირებული და, ცხადია, აბიტურიენტებსაც გაუჭირდებოდათ მისი ამოხსნა.

ვაჭრობის ეკონომიკისა და საქონელმცოდნეობის ფაკულტეტზე, სხვა საკითხებთან ერთად, მიცემულ იქნა გეომეტრიული ამოცანა, სადაც უნდა მოეძებნათ იმ წერტილთა სიმრავლე, რომლებიც თანაბრად არიან დაშორებული მოცემული ტოლგვერდა სამკუთხედიდან?!

ამოცანა დაუზუსტებელია: არ არის მითითებული, წერტილთა სიმრავლე სიბრტყეზეა საპოვნელი თუ სივრცეში.

არათანაბარი სიძნელისა და მოცულობისაა ქ. თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტში ქიმიის საგამოცდო ბილეთებიც, ზოგი საკითხი პროგრამის მთელ თავს მოიცავს. ასეთებია, მაგალითად, სამკურნალო ფაკულტეტის № 165 ბილეთის 1-ლი საკითხი: „ამიაკის მიღება და თვისებები, აზოტის (II) და (IV) ოქსიდების მიღება და თვისებები, აზოტმჟავა, მისი ურთიერთმოქმედება ლითონებთან, აზოტმჟავას მარილები, აზოტოვანი სასუქები", მსგავსადვეა შედგენილი № 225 ბილეთის 1-ლი საკითხიც „ქიმიურ რეაქციათა სიჩქარე, სიჩქარის დამოკიდებულება მორეაგირე ნივთიერებათა ბუნებაზე ,კონცენტრაციაზე ,კატალიზატორზე, ტემპერატურაზე, მოკ-

ლე ცნობები კატალიზის შესახებ, ქიმიური წონასწორობა, წონასწორობის გადანაცვლების პირობები“.

საგამოცდო ბილეთებში ზოგჯერ გვხვდება ისეთი საკითხებიც, რომელთა ცოდნა საშუალო სკოლის პროგრამით მოსწავლეს არ მოეთხოვება და ცხადია, რომ აბიტურიენტი, რომელმაც კარგად იცის საშუალო სკოლის პროგრამა, მაგრამ არ გაუვლია სპეციალური მომზადება კერძო რეპეტიტორთან, ამ საკითხებზე პასუხს ვერ გასცემს. მაგალითად, „გამოთვალეთ A+2B=C შექცევადი რეაქციის წონასწორობის მუდმივა და A და B ნივთიერებების საწყისი კონცენტრაციები, თუ წონასწორობის დამთავრებისას ნივთიერებათა კონცენტრაციები შეადგენს [A]=0,6 მოლ/ლ, [B]=1,2 მოლ/ლ და [C]=2,16 მოლ/ლ“. „რატომ არ წარმოქმნის ფოსფორი მდგრად მოლეკულას P_2, აზოტის მოლეკულის N_2 -ის აღნაგობის მსგავსად?“, „რა პირობებში შეიძლება ქრომატებისა და დიქრომატების ურთიერთგადაყვანა (!)“ და სხვა.

ბევრ შემთხვევაში ბილეთში შემავალი საკითხები და კითხვები ბუნდოვანია, მოკლებულია კონკრეტულობასა და სიზუსტეს, ზოგჯერ კი ფორმულირება იმდენად არაზუსტია, რომ აბიტურიენტს უჭირს აზრის გამოტანა. არის კითხვების არასწორად დასმის შემთხვევებიც. მაგალითად, „II ჯგუფის ელემენტებიდან, რომელი ლითონის წვის ინტენსივობა იზრდება წყალში? რა შესაძლო რეაქციები განხორციელდება ამ დროს?“, „როდის იცვლის წყალბადის ალი შეფერილობას და რატომ? რას წარმოადგენს იგი?“ (გაუგებარია რას ეხება სიტყვა „იგი“). მსგავსი ხასიათისაა კითხვა „როგორ მიიღებთ 63 გ კალციუმის ჰიდროქსიდს, თუ გაქვთ წყალი და კალციუმი. ქიმიური ბმის რომელი ტიპია ამ ნაერთში?“, კალციუმის ჰიდროქსიდის მოლეკულაში ორი ტიპის ბმაა, კითხვა კი მხოლობითშია დასმული. როგორ გაიგოს აბიტურიენტმა, რომელ ბმაზეა ლაპარაკი? № 225 ბილეთის მიხედვით აბიტურიენტს მოეთხოვება შეადგინოს ნივთიერების იზომერის ფორმულები და მიუთითოს სახელწოდებები ჟენევის ნომენკლატურით, თუმცა ამჟამად ნივთიერებებს არ ასახელებენ ჟენევის ნომენკლატურით და, ცხადია, აბიტურიენტებმაც არ იციან, რას წარმოადგენს იგი. მხედველობაში უნდა ყოფილიყო მიღებული, რომ ჟენევის ნომენკლატურაში 1957 და შემდგომ 1966 წლებში შეტანილ იქნა შესწორებები და დამატებები

და ახლა იხმარება: „საერთაშორისო ნომენკლატურა“, „სისტემატური ნომენკლატურა“. ბილეთებში ნახმარი ნივთიერებათა ნომენკლატურა და სხვა ტერმინები მოძველებულია („ჟანგი“, „გრამ-მოლეკულა“, „ატომური წონა“, „ხვედრითი წონა“ და სხვ.).

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბილეთებში საკითხები ზოგადი, არაორგანული და ორგანული ქიმიიდან არაპროპორციულად არის განაწილებული. თვით ბილეთების სტრუქტურა გადასინჯვას მოითხოვს. პირველი, მეორე, მესამე საკითხები უნდა ეხებოდეს ზოგად, არაორგანულ და ორგანულ ქიმიას, მეოთხე კითხვა უნდა ითვალისწინებდეს სავარჯიშოს ნივთიერებათა გარდაქმნებიდან ან შედარებით მარტივ ამოცანას, მეხუთე საკითხი კი საშუალო სიძლიერის ამოცანა უნდა იყოს, რაც დაცული არ არის.

სამედიცინო ინსტიტუტის მისაღები გამოცდების ფიზიკის ბილეთებში შეტანილია 3 თეორიული საკითხი და 2 ამოცანა. ამოცანისა და თეორიული საკითხების შეფასება ხდება ქულების ერთნაირი რაოდენობით. ამოცანები შეადგენენ საგამოცდო ბილეთების 40%-ს, ხოლო საშუალო სკოლაში ფიზიკის ამოცანების ამოხსნის სწავლებას, უმეტეს შემთხვევაში, ეთმობა დროის ბიუჯეტის 10%.

დარღვეულია საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს 1974 წლის ინსტრუქციის მოთხოვნები საგამოცდო ბილეთებში ამოცანების შეტანის შესახებ (ბილეთებში შეტანილი 2 ამოცანიდან ერთ-ერთი უნდა იყოს სავარჯიშო, ხოლო მეორე უნდა მიეცეს სასკოლო ამოცანათა კრებულებიდან). მიუხედავად ამისა, ხშირ შემთხვევაში, შეუძლებელი ხდება გაარჩიო ერთმანეთისაგან ბილეთში შეტანილი ამოცანები სიძნელის მიხედვით.

ბილეთების ერთი ნაწილი გადატვირთულია, მათი პასუხი სახელმძღვანელოში გადმოცემულია 16—19 გვერდზე, ამის გარდა შეტანილია 2 რთული ამოცანა, თითოეული მათგანის ამოხსნა მოითხოვს 3—5 ფორმულის გამოყენებას. ბილეთების არატოლძალოვნება იმ ფაქტიდანაც ჩანს, რომ ცუდი შეფასების უმრავლესობა რთულად მიჩნეულ ბილეთებზე მოდის, ე. ი. არაობიექტურად მოხდა აბიტურიენტთა შეფასება-შერჩევა.

ზოგიერთ ბილეთში შეტანილი ამოცანების ამოხსნა მოითხოვს არაპროგრამული საკითხების ცოდნას (ჰორიზონტისადმი კუთხით

გასროლილი სხეულის მოძრაობა, წერტილოვანი მუხტის პოტენციალი და სხვ.), ზოგი კი სასკოლო სახელმძღვანელოებშიაც არ არის მოცემული (აბსოლუტურად არადრეკადი დაჯახება, ფოტორეზისტორი, სარკიანი გალვანომეტრი და სხვ.).

ზოგჯერ საგამოცდო ბილეთებში შეტანილი საკითხები სრულად ემთხვევა სახელმძღვანელოს შესაბამისი პარაგრაფის დასათაურებას. ასეთ შემთხვევაში აბიტურიენტი ამომწურავ პასუხს იძლევა მხოლოდ პარაგრაფში მოცემული მასალის მიხედვით, გამსწორებელი კი უმართებულოდ მოითხოვს საკითხის ფართოდ განხილვას. მაგალითად, საკითხზე „მექანიკური მუშაობა" პასუხის ხარვეზად არის მიჩნეული, რომ აბიტურიენტი არ შეეხო მიზიდულობის, დრეკადობისა და ხახუნის ძალების მუშაობას.

სამედიცინო ინსტიტუტის ბიოლოგიის საგამოცდო კომისია აბიტურიენტთა მაღალი შეფასების დასადგენად ბილეთების გარეშე დამატებით, წერილობით აძლევს ისეთ საკითხებს, რომლებიც რვაწლიან და საშუალო სკოლის პროგრამებში მოცემულია, მაგრამ არ არის გათვალისწინებული უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები პროგრამით. მაგალითად, „ატომთა ბიოგენური მიგრაცია", „ვეგეტატიური ნერვული სისტემა".

ასეთი განსხვავება სასკოლო პრაქტიკასა და მისაღები გამოცდების მოთხოვნებს შორის ნაყოფიერ ნიადაგს ქმნის არალეგალური კერძო რეპეტიტორობის განვითარებისათვის და უდიდეს ზიანს აყენებს სკოლისა და მასწავლებლის ავტორიტეტს; სკოლაში სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის სწორად წარმართვას.

1980 წელს უმაღლეს სასწავლებლებში დღის სწავლების ფორმაზე მისაღებ გამოცდებს აბარებდა 41214 აბიტურიენტი, რომელთაგან სხვადასხვა საგანში არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო 28101-მა. ოქროს მედლით დაჯილდოებული 247 კურსდამთავრებულიდან, არასრული მონაცემებით, მაპროფილებელი საგნით ჩაირიცხა 72, ექსპერიმენტის წესით — 12, საერთო კონკურსით—21, არ გასულა გამოცდაზე 61, შეწყვიტა გამოცდები 50-მა, ქულა არ ეყო 12-ს, ჩაიჭრა — 19. მათ შორის: თბილისის 23-ე საშუალო სკოლიდან ლ. გუდაძე და ე. კობიაშვილი — ფიზიკაში (დირექტორი რ. ნინუა, საგნის მასწვლებელი ე. ბეგლარიშვილი), 50-ე სკოლიდან დ. ხუბელაშვილი — მათემატიკაში (დირექტორი ზ. ზარდიაშვილი,

საგნის მასწავლებელი გ. ცანდიკიძე), 63-ე სკოლიდან ი. მენთეშაშვილი — ფიზიკაში (დირექტორი მ. ხუციშვილი, საგნის მასწავლებელი ლ. მიხელაშვილი), 101-ე სკოლიდან ნ. პაპიძე—ქიმიაში (დირექტორი რ. სურგულაძე, საგნის მასწავლებელი გ. ჯაოშვილი), 126-ე სკოლიდან ნ. ფერაძე -- ქიმიაში (დირექტორი ც. ლეჟავა, საგნის მასწავლებელი ნ. პარფინოვა), 132-ე სკოლიდან ნ. გაბიცინაშვილი — მათემატიკაში (დირექტორი ო. თეთვაძე, საგნის მასწავლებელი მ. მარაქველიძე), 160-ე სკოლიდან დ. ორველაშვილი — ქიმიაში დირექტორი გ. ორჯონიკიძე, საგნის მასწავლებელი ც. უგრეხელიძე), 163-ე სკოლიდან ლ. ჩირიკაშვილი — ფიზიკაში (დირექტორი ნ. ტარიელაშვილი, საგნის მასწავლებელი ი. სარიშვილი), თიანეთის მ. გელოვანის სახელობის საშუალო სკოლიდან ნ. ღეჩუაშვილი — ფიზიკაში (დირექტორი ზ. აქიმიშვილი, საგნის მასწავლებელი შ. მადურაშვილი), თელავის მე-3 სკოლიდან მ. ჯაფარიძე — ფიზიკაში (ყოფილი დირექტორი ა. წიკლაური, საგნის მასწავლებელი ქ. დარჩიაშვილი) ტყიბულის მე-6 სკოლიდან ლ. გაბრიაძე — ფიზიკაში (დირექტორი რ. მხეცაძე, საგნის მასწავლებელი შ. ჯინჯიხაძე); ორჯონიკიძის 1-ლი საშუალო სკოლიდან ტ. ტაბატაძე — ფიზიკაში (დირექტორი ი. ბუაჩიძე, საგნის მასწავლებელი მ. სებისკვერაძე), ჩოხატაურის მე-2 სკოლიდან გ. ცინცაძე — ფიზიკაში (დირექტორი რ. დოლიძე, საგნის მასწავლებელი ნ. შარაშიძე); სოხუმის ზ. ეშერის სკოლიდან ე. მინასიანი — ბიოლოგიაში (დირექტორი ა. პეტიკიანი, საგნის მასწავლებელი ა. სააკიანი) და სხვა.

1979 წელს ოქროს მედლით დაჯილდოებული გ. შავგულიძე და ე. გოგიტაშვილი სამედიცინო ინსტიტუტში მისაღებ გამოცდებზე მეორედ ჩაიჭრნენ ფიზიკაში (ყვარლის 1-ლი და მე-2 საშუალო სკოლები). ქ. ჩიხრაძე გასულ წელს არ გასულა გამოცდებზე, მიმდინარე წელს კი ჩაიჭრა ქიმიაში (ონის 1-ლი საშუალო სკოლა), დ. ალხანიშვილი (თელავის მე-2 საშუალო სკოლა) აკადემიური ჩამორჩენილობის გამო გაირიცხა ვ. ი. ლენინის სახელობის პოლიტექნიკური ინსტიტუტდან, ხოლო ნ. ქინქლაძე (გორის მე-2 საშუალო სკოლა) გარიცხვის კანდიდატი იყო.

მიმდინარე წელს რესპუბლიკის საშუალო სკოლადამთავრებულ 8181 მაღალქულიანი ატესტატის მფლობელთაგან უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასე-

ბა მიიღო 3775-მა. აქედან „5“-ქულიანი ატესტატის მქონეა 1132, „4, 5“-ქულიანისა 2623.

კურსდამთავრებულთა დიდი ნაწილის არადამაკმაყოფილებელი მომზადება განსაკუთრებულად გამომჟღავნდა მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, ფიზიკაში, ქიმიაში, ბიოლოგიაში, გეოგრაფიაში, ისტორიაში, უცხო ენაში (მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში ჩაიჭრა 310, მათემატიკაში — 2037, ფიზიკაში — 901, ქიმიაში — 127, ბიოლოგიაში — 41, ისტორიაში — 95, უცხო ენაში — 147, გეოგრაფიაში — 58).

ყოველივე ეს მიუთითებს იმაზე, რომ კვლავ სათანადო კონტროლისა და ყურადღების გარეშე არის დატოვებული კურსდამთავრებულთა იმ ნაწილის ობიექტურად შეფასების საქმე, რომლებიც პრეტენზიას აცხადებენ ატესტატის მაღალ ქულაზე, რის შედეგადაც მართალია გასულ წლებთან შედარებით შემცირდა, მაგრამ კვლავ დიდია მაღალქულიანი ატესტატების იმ მფლობელთა რაოდენობა, რომელთა ცოდნის რეალური დონე არ შეესაბამება ატესტატში გამოყვანილ ნიშანს, რაც მტკიცდება უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგებით, სარაიონო, საქალაქო და რესპუბლიკური წერებით, ოლიმპიადებით, საინსპექტორო შემოწმებებით. აღნიშნული მდგომარეობა გამოწვეულია იმით, რომ სახალხო განათლების განყოფილებებისა და სკოლების ხელმძღვანელების საქმიანობა მიმართული მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასებისაკენ და სკოლის ცხოვრებაში ჯერ კიდევ არსებული ნეგატიური მოვლენების აღმოფხვრისაკენ კვლავ არაეფექტურია და რიგ შემთხვევებში სუფთა კომპანიურ ხასიათს ატარებს.

ქ. თბილისში მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელთაგან (2482) მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო 1242, და მათ შორის ხუთქულიანი ატესტატის მფლობელი იყო 348 და 4,5 ქულიანი 884, რაც 71%-ს შეადგენს. აღსანიშნავია ისიც, რომ ქალაქის ოქროს მედალოსანთაგან ყოველმა მეათემ გამოცდებზე მიიღეს ნიშანი „2“.

განსაკუთრებით არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა თბილისის მე-10, 142-ე, 154-ე, 54-ე, 55-ე, 61-ე, 102-ე, 150-ე, 163-ე, 164-ე, 43-ე, 50-ე, 51-ე, მე-4 23-ე, 30-ე, 155-ე, 166-ე, 139-ე, 127-ე, 68-ე საშუალო სკოლებში. 1979 წელს განათლების სამინისტროს კო-

ლეგიამ არასაკმარისად ჩათვალა ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს მიერ ჩატარებული მუშაობა ქ. თბილისის სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასების საქმეში სათანადო წესრიგის დასამყარებლად. მიუხედავად იმისა, რომ მიმდინარე წელს თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ ამ მიმართებით გაატარა რიგი ღონისძიებები, მდგომარეობა საგრძნობლად არ გაუმჯობესებულა, კვლავ დიდია იმ სკოლების რაოდენობა, რომლებშიც წლების განმავლობაში არაობიექტურად და ლიბერალურად აფასებენ მოსწავლეთა ცოდნას, ხოლო ამ სკოლების ხელმძღვანელთა მიმართ სახალხო განათლების სამმართველო სათანადო ღონისძიებებს არ ატარებს (54-ე, 55-ე, 62-ე, 50-ე, მე-4, 154-ე, 61-ე, 150-ე, 151-ე, 164-ე, 43-ე, 166-ე, 139-ე, 108-ე, 107-ე, 127-ე საშუალო სკოლები).

ახმეტის რაიონის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელთაგან უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე თითქმის ყველამ არადამაკმაყოფილებელი ნიშანი მიიღო. მათ შორის ნიშანი ორი მიიღო ყველა ხუთქულიანი ატესტატის მფლობელთა აბსოლუტურმა უმრავლესობამ . ახმეტის რაიონის სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის არაობიექტურად შეფასების შესახებ აღინიშნა განათლების სამინისტროს კოლეგიამ 1979 წელს. განსაკუთრებით აღინიშნა ახმეტის 1-ლი და მე-2 საშუალო სკოლების არადამაკმაყოფილებელი მუშაობა. მიუხედავად ამისა, განათლების განყოფილებამ არ გაატარა სათანადო ღონისძიებები, რის შედეგადაც მიმდინარე წელსაც აღნიშნულ საშუალო სკოლებში მდგომარეობა კვლავ არასახარბიელოა: ანალოგიური მდგომარეობაა ზემო და ქვემო ალვანის საშუალო სკოლებშიც.

1979 წელს განათლების სამინისტროს კოლეგიამ მკაცრად მიუთითა ყვარლის, ხაშურისა და კასპის რაიონების განათლების განყოფილებებს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლების ხარისხის დაბალ დონეზე და მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასებაში არსებულ სერიოზულ დარღვევებზე. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული რაიონების განათლების განყოფილებებმა კოლეგიის გადაწყვეტილებიდან ვერ გამოიტანეს სათანადო დასკვნები და არ მიიღეს გადამჭრელი ზომები არსებული მდგომარეობის გამოსასწორებლად, რის შედეგადაც სკოლების მუშაობაში არსებითი ძვრები სწავლების ხარისხის ამაღლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შეფასებაში ლიბე-

რალიზმის დასაძლევად არ მომხდარა. ყოველივე დასტურდება იმითაც, რომ აღნიშნული რაიონების ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების კურსდამთავრებულთა უმეტესმა ნაწილმა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე მიიღო არადამაკმაყოფილებელი ნიშნები, კერძოდ: ყვარლის რაიონიდან 10-მა ხუთოსანმა და 34-მა ოთხოსანმა, ე. ი. 4,5 ქულიანი ატესტატების მფლობელთა 85-მა პროცენტმა. კვლავ არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღეს გამოცდებზე ამ რაიონის გასული წლის ოქროს მედალოსნებმა. ხაშურის რაიონიდან ნიშანი „2“ მიიღო მაღალქულიანთა 51%-მა, მათ შორის ჩაიჭრა 5 „5“-ქულიანი და 18 „4,5“-ქულიანი ატესტატის მფლობელი. ამ მხრივ არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა ხაშურის მე-3, მე-4, სურამის 1-ლ, სოფელ ალის საშუალო სკოლებში.

ანალოგიური მდგომარეობაა კასპის რაიონის სკოლებში, რომელთა კურსდამთავრებულების 73%-მა არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე.

კვლავ არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა მოსწავლეთა ცოდნის ობიექტურად შეფასების საქმეში გეგეჭკორის რაიონის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში: განსაკუთრებით რაიონის 1-ლ, მე-2 და სოფელ მუხურჩის საშუალო სკოლებში.

ლაგოდეხის რაიონის 1-ლ, მე-3, ცოდნისკარის და ყარსუბნის, ლანჩხუთის რაიონის 1-ლ და ნიგვზიანის, მახარაძის რაიონის 1-ლ და მე-3, მცხეთის რაიონის ზაჰესის, ონის რაიონის გლოლის, ორჯონიკიძის რაიონის 1-ლ და მე-2, სიღნაღის რაიონის 1-ლ, თელავის რაიონის მე-2, მე-3 და ნაფარეულის, თიანეთის საშუალო, წითელწყაროს რაიონის 1-ლ და მე-2, ჩოხატაურის რაიონის 1-ლ, მე-2, განახლების, ყვარლის რაიონის 1-ლ, მე-2, მე-3, გავაზის და შილდის 1-ლ, ქ. გორის მე-3 და მე-4, ქ. ქუთაისის 1-ლ, ქ. ჭიათურის მე-5, ქარელის რაიონის 1-ლ, გორის რაიონის მერეთის, სამტრედიის რაიონის ნაბაკევის საშუალო სკოლებში.

არაკეთილსინდისიერად მოეკიდნენ ოქროს მედალოსანთა კანდიდატურების სწორად შერჩევის საქმეს სამტრედიის რაიონის განათლების განყოფილება, მისი სარეცენზიო კომისია და 1-ლი, მე-2, მე-3 საშუალო სკოლების საგამოცდო კომისიები, რაც დასტურდება იმით, რომ განათლების სამინისტროს კომისიამ წარმოდგენილი 6 ნაშრომიდან 4-ს დაუკლო ნიშანი, მათ შორის 1-ლი საშუალო სკოლის

ოქროს მედლის კანდიდატის ნაშრომი „3“-ზე შეფასდა. გარდა ამისა, კვლავ დიდია რაიონის სკოლების იმ კურსდამთავრებულთა რაოდენობა (72%), რომლებმაც უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი ნიშნები მიიღეს. ასევე დიდია საჩხერის რაიონის იმ სკოლადამთავრებულთა რიცხვი, რომლებმაც მაღალქულიანი ატესტატები მიიღეს და ჩაიჭრნენ უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღებ გამოცდებზე. (განსაკუთრებით საჩხერის 1-ლი და არგვეთის საშუალო სკოლები).

ქ. ტყიბულის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების კურსდამთავრებულთაგან მისაღებ გამოცდებზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელთა 50%-მა, მათ შორის ნიშანი „2“ მიიღეს 1 მედალოსანმა, 12-მა ხუთოსანმა და 25-მა 4,5-ქულიანი ატესტატის მფლობელმა (1-ლი და მე-6 საშუალო სკოლები).

ანალოგიური ხასიათის დარღვევები მეტ-ნაკლებად გამოვლინდა ქ. გორის მე-7, მე-9, მე-12, ქ. ქუთაისის მე-3, მე-7, 28-ე, 31-ე, ქ. ჭიათურის მე-2, მე-3, ტყიბულის მე-3, მე-5, გურნის, წყალტუბოს ზონის რუსულ, გორის რაიონის ტყვიავის, დმანისის რაიონის ამამლოს, საჯის და ზემო ორუზმანის, ზესტაფონის მე-5, ქარელის რაიონის ქვენატკოცის და ბრეთის, კასპის რაიონის 1-ლ და მე-3, ყვარლის რაიონის ახალსოფლის, ლაგოდეხის რაიონის მე-3 და ყარსუბნის, მარნეულის რაიონის 1-ლ (ქართული), ორჯონიკიძისა და შულავერის, მახარაძის რაიონის მე-2 და სოფელ მახარაძის, მაიაკოვსკის რაიონის დიმის 1-ლ, მესტიის 1-ლ, მცხეთის რაიონის მისაქციელისა და წილკნის, საგარეჯოს 1-ლ, მე-2, მე-3, მე-4 და ყანდაურის, აბაშის რაიონის 1-ლ, ვანის რაიონის 1-ლ და შუამთის, საჩხერის რაიონის ჩიხის, სიღნაღის რაიონის ნუკრიანის და წნორის მე-3, თელავის რაიონის 1-ლ, მე-4, მე-8 და სანიორის, თეთრიწყაროს რაიონის თეთრიწყაროს ქართულ, მანგლისის ქართულ და რუსულ, ასურეთის, თიანეთის რაიონის ხევსურთსოფლის, ცაგერის საშუალო, წალენჯიხის რაიონის მე-2, ჯვარის მე-2, ნაკიფუს და საჩინოს, წითელწყაროს რაიონის არბოშიკის, გამარჯვების და ჯაფარიძის, წულუკიძის რაიონის მე-3, კუხიანის, ჯიხაიშის და მათხოჯის, ცხაკაიის რაიონის უშაფათის, ჩხოროწყუს რაიონის 1-ლ და ლესიჭინის, გეგეჭკორის რაიონის 1-ლ, სერგიეთის და სხვა სკოლებში.

მოუთმენელია ის გარემოება, რომ სკოლებისა და განათლების განყოფილებათა ხელმძღვანელებმა, რომლებიც გასულ წელს დაისაჯნენ განათლების სამინისტროს კოლეგიის გადაწყვეტილებით მოსწავლეთა ცოდნის არაობიექტური შეფასების გამო, ვერ გარდაქმნეს მუშაობა, გამოიჩინეს ლიბერალიზმი, დაუმსახურებელი მაღალი ნიშნებით შეაფასეს კურსდამთავრებულთა ცოდნა, რის შედეგადაც კვლავ დიდია რესპუბლიკის რიგი რაიონების ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ოქროსმედალოსან და მაღალქულიანი ატესტატების მფლობელ აბიტურიენტთა ჩაჭრის შემთხვევები. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია თბილისის მე-10, 23-ე, 30-ე, 53-ე, 55-ე, 56-ე, მე-60, 101-ე, 124-ე, 130-ე, 134-ე, 139-ე, 140-ე, 147-ე, 154-ე, 155-ე, 161-ე; ქუთაისის მე-2, მე-19, 32-ე; ტყიბულის მე-6; წყალტუბოს რუსული; ბათუმის მე-6; თელავის მე-3, მე-4; კასპის 1-ლი და ადიგენის რაიონის უდეს 1-ლი; ხაშურის მე-3, მე-4; ყვარლის მე-2; მახარაძის მე-2; ლანჩხუთის 1-ლი, მესტიის 1-ლი; თიანეთის საშუალო; ჩხოროწყუს 1-ლი; ამბროლაურის 1-ლი; ახმეტის 1-ლი, მე-2; დუშეთის მე-2; ლაგოდეხის 1-ლი და კასპის, ყვარლის, ასპინძის, ხაშურის, ადიგენის (გამგეები: გ. შაქარაშვილი, რ. შავგულიძე, დ. ზედგენიძე, შ. ლაბაძე, ს. მერაბიშვილი) რაიონების სკოლები.

აღნიშნული ნაკლოვანებები განპირობებულია იმითაც, რომ ცნობაში დასახელებულმა სახალხო განათლების განყოფილებებმა, სკოლების ხელმძღვანელებმა და სასკოლო პედაგოგიურმა კოლექტივებმა თავიანთ ყოველდღიურ საქმიანობაში ჯერ კიდევ ვერ დანერგეს მუშაობის ისეთი მეთოდები და ხერხები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მოსწავლეთა ცოდნის ხარისხობრივი მაჩვენებლების ამაღლებას, ვერ გამოიტანეს სათანადო დასკვნები განათლების სამინისტროს 1979 წლის 13 ნოემბრის გადაწყვეტილებიდან „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1978—1979 სასწავლო წლის გამოსაშვები და კურსდამთავრებულთა უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შესახებ“ და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს წერილიდან „სასკოლო ცხოვრებაში სოციალისტური დისციპლინის განმტკიცებისა და ნეგატიურ მოვლენათა აღმოსაფხვრელად უკომპრომისო ბრძოლის შემდგომი გაძლიერების შესახებ“. ამ საეტაპო გადაწყვეტილებისა და

წერილის მიერ სკოლისადმი წაყენებული მოთხოვნები ჩათვალეს ერთჯერად ღონისძიებად, და, ამდენად, მათ ბრძოლას დღემდე სასკოლო ცხოვრებაში არსებული ნაკლოვანებების წინააღმდეგ, უმთავრესად, შემთხვევითი და ეპიზოდური ხასიათი აქვს, რის გამოც ვერ უზრუნველყვეს მაღალპრინციპული მომთხოვნელობა, სახელმწიფოებრივი, საშემსრულებლო და შრომითი დისციპლინის განმტკიცება, მუშაობაში არსებული ნეგატიური მოვლენებისა და ფორმალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების აუცილებლობა და გადამჭრელი ზომების მიღება იმათ მიმართ, ვინც უხეშად არღვევს სკოლის წესდებას და უპასუხისმგებლოდ ეკიდება დაკისრებულ მოვალეობას.

სკოლების სამმართველო

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

РЕШЕНИЕ

КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

О результатах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики за 1979—1980 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения

11 декабря 1980 года

Коллегия отмечает, что работа, проведенная Министерством просвещения республики и местными органами народного образования по усовершенствованию стиля и методов руководства школьными педагогическими коллективами и укреплению социалистической дисциплины во всех звеньях системы народного образования, значительно способствовала повышению качества обучения и воспитания учащихся в общеобразовательных школах, осуществлению всеобщего обязательного среднего образования, оздоровлению морально-психологического климата в школьных педагогических коллективах.

Вместе с тем, инспекторские проверки общеобразовательных школ республики, анализ результатов выпускных экзаменов в школах и приемных экзаменов в высшие учебные заведения показали, что значительная часть общеобразовательных школ пока еще не обеспечивает соответствующей подготовки выпускников в пределах действующих учебных программ. Руководство и контроль учебно-воспитательным процессом в ряде школ стоят на низком уровне. В оценке знаний учащихся по-прежнему имеют место необьективность, протекционизм, либерализм, случаи сознательно неправильного выведения окончательных оценок с целью искусственного завышения среднего арифметического балла аттестата, что свидетельствует о грубом несоблюдении инструкции. Серьезные

нарушения выявлены в оформлении школьной документации и особенно при заполнении аттестатов о среднем образовании.

Вышеотмеченное положение вызвано тем, что руководители местных органов народного образования пока еще не смогли установить должный порядок в объективной проверке и оценке знаний учащихся. Не чувствуется авангардной роли отделов народного образования в создании в школьных педагогических коллективах атмосферы высокопринципиальной требовательности и непримиримости к недостаткам. Более того, рецензионные комиссии ряда районных отделов народного образования безответственно, либерально отнеслись к возложенным на них обязанностям, вследствие чего ими в Министерство просвещения были представлены 52 письменные работы учащихся, из которых ни одна не заслуживала оценки «5». Надо отметить и то, что большинство из указанных учеников на приемных экзаменах в высшие учебные заведения получили неудовлетворительные оценки.

На протекционизм и либерализм, все еще господствующие в некоторых школьных педагогических коллективах и отделах народного образования, существующие пробелы в знании учащимися программного материала указывают и следующие факты. Из 877 кандидатов, представленных на золотую медаль, на выпускных экзаменах, где присутствовали представители Министерства просвещения, 630 учеников не смогли получить оценки «5», а на приемных экзаменах в вузы неудовлетворительные оценки получили 3775 выпускников, имеющих аттестаты с высокими баллами, среди них 1132 — владельцев аттестата с баллом «5», 2623 — с баллом «4,5» и 19 — владельцев аттестатов с золотой медалью.

Приведенные факты ясно свидетельствуют о том, что отделы народного образования органичиваются поверхностной проверкой только письменных работ кандидатов на золотую медаль и на аттестат с высшим баллом, не обеспечивают

систематического контроля за их повседневными занятиями и результатами, формально относятся к этому ответственному участку школьной работы.

Анализ результатов выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики и приемных экзаменов в высшие учебные заведения показал, что значительная часть выпускников имеет серьезные недостатки в знании программного материала, особенно по родному языку и литературе, математике, физике, биологии и истории.

Вместе с тем, проверка работы комиссий по приемным экзаменам в высшие учебные заведения специальными комиссиями Министерства просвещения показала, что экзаменационные комиссии по некоторым предметам в Тбилисском Государственном университете и Государственном медицинском институте безответственно и неквалифицированно отнеслись к возложенному на них делу, некоторые же члены комиссии не были основательно ознакомлены с программами общеобразовательных школ и, в частности, типовыми задачами и примерами, разбираемыми в школах, что и обусловило внесение в ряде случаев в экзаменационные билеты внепрограммных вопросов и их неравноценное по степени трудности распределение в билетах.

Такое различие между школьной практикой и требованиями на приемных экзаменах, укоренившееся за последние годы в вузах республики, создало плодотворную почву для развития репетиторства и нанесло ощутимый ущерб авторитету школы и учителя, правильному ведению учебно-воспитательного процесса.

Коллегия решила:

1. Справку Управления школ «О результатах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах за 1979—1980 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения» направить Министерствам просвещения Абхазской и

Аджарской АССР, отделам народного образования Юго-Осетинской автономной области, городов и районов, Управлению народного образования г. Тбилиси, которым надлежит:

1.1. опираясь на Справку Управления школ, основательно изучить и проанализировать результаты выпускных экзаменов в общеобразовательных школах за 1979—1980 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения, рассмотреть их на коллегиях и заседаниях советов народного образования, наметить и осуществить мероприятия для искоренения выявленных недостатков;

1.2. повысить персональную ответственность руководителей школ и учителей в деле объективной оценки знаний учащихся, объявить решительную борьбу неправильному выведению текущих, семестровых и годовых оценок с целью искусственного повышения среднеарифметического балла аттестата, что способствует необоснованному увеличению претендентов на золотую медаль и атестаты с высоким баллом;

1.3. рассмотреть вопрос персональной ответственности тех членов школьной экзаменационной и районной рецензионной комиссий, которые не справились с возложенными на них обязанностями и в проверке экзаменационных работ проявили свою неквалифицированность, беспринципность и либерализм. Принять строгие меры по отношению к тем учителям, выпускники которых, имеющие оценку «5», получили на приемных экзаменах в вузы неудовлетворительные оценки. При распределении недельной нагрузки предусмотреть целесообразность распределения для них часов в выпускных классах;

1.4. рассмотреть вопрос об ответственности руководителей школ, отмеченных в Справке, и о принятых мерах сообщить Управлению школ Министерства просвещения до 1 февраля 1981 года;

1.5. изучить учебно-воспитательную работу в школах, отмеченных в Справке Управления школ, до истечения теку-

щего учебного года. Проанализировать состояние усвоения программного материала по отдельным предметам и сообщить результаты Министерству просвещения до 1 июня 1981 года.

2. Просить Министерство высшего и среднего специального образования Грузинской ССР (т. Д. Чхиквишвили):

2.1. ректорам высших учебных заведений проявлять больше внимания и требовательность к комплектованию приемных предметных комиссий высококвалифицированными и компетентными кадрами; приглашать в приемные комиссии специалистов, которые основательно знакомы со школьными программами, учебниками, типичными задачами, примерами и упражнениями школьного курса;

к составлению экзаменоционных билетов и задач привлекать учителей — практиков, не допускать наличия неравноценных по объему и сложности билетов, внесения в них внепрограммных вопросов; при подборе задач и примеров пользоваться учебниками, пособиями для задач, примеров и упражнений, утвержденными для общеобразовательных школ.

3. Заведующим отделами народного образования Лагодехского, Мцхетского, Телавского, Тианетского, Цителцкаройского, Кварельского районов: В. Хмаладзе, Т. Абесадзе, А. Твалиашвили, В. Обгаидзе, М. Бигиашвили, Р. Шавгулидзе — рассмотреть вопрос о целесообразности пребывания на занимаемой должности директоров школ В. Чкоидзе (Цодницкарская средняя школа Лагодехского района), Г. Талаквадзе (Загэсская средняя школа Мцхетского района), Э. Сехниашвили (Напареульская средняя школа Телавского района), Г. Акимишвили (Тианетская средняя школа), Ш Кадагидзе (Цителцкаройская 1-я средняя школа), А. Схиртладзе (Лагодехская 1-я средняя школа), Т. Тевдорашвили (Шилдская 1-я средняя школа Кварельского района) — за отсутствие должного контроля при проверке работ учащихся, за допушенный либерализм и низкий уровень знаний выпуск-

ников и представить в Министерство просвещения до 1 февраля 1981 года предложения, согласованные с местными руководителями.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

4. За допущенный при оценке знаний учащихся либерализм и недостаточный контроль за работой учителей директорам школ: В. Зекалашвили (средняя школа № 4 г. Гори), И. Гендзехадзе (средняя школа № 1 г. Кутаиси), Р. Киколашвили (средняя школа № 19 г. Кутаиси), Р. Мхецадзе (средняя школа № 6 г. Ткибули), З. Эсебуа и В. Гиоргадзе (средние школы № 1, № 2 г. Ахмета), О. Гахокия (Мухурчская средняя школа Гегечкорского района), Дж. Санеблидзе (Карельская 1-я средняя школа), И. Буачидзе (Орджоникидзевская 1-я средняя школа), М. Джикидзе, Г. Копалеишвили и Т. Микеладзе (средние школы №№ 1, 2, 3 г. Самтредиа), Л. Абрамишвили (Сигнахская 1-я средняя школа), Г. Ломашвили (Цителцкаройская 2-я средняя школа), Л. Гавашели и И. Долидзе (Чохатаурские 2-я и 1-я средние школы) — объявить выговор.

5. За нарушения: допущенные в оценке знаний учащихся, И. Каркашидзе (средняя школа № 1 г. Ткибули), К. Кикнадзе (средняя школа № 3 г. Гори), А. Гвазава (средняя школа № 32 г. Кутаиси), А. Папидзе (средняя школа № 5 г. Чиатура), М. Батхоидзе и А. Бахтуридзе (Земо и Квемо Албанские средние школы Ахметского района), Г. Мариамидзе (Меретская средняя школа Горийского района), Г. Глонти, Г. Зубиташвили, Д. Сепашвили (Кварельские 2-я и 3-я и Гавазская средние школы), Б. Чиладзе (средняя школа № 3 г. Махарадзе), А. Григолишвили (Глольская средняя школа Онского района), У. Прангишвили (Набакевская средняя школа Самтредского района), Дж. Кавтарадзе (Аргветская средняя школа Сачхерского района), В. Колелишвили (средняя школа № 2 г. Телави) — объявить выговор.

6. Принять к сведению, что директор средней школы № 2 Гегечкорского района М. Мамардашвили, директор средней

школы № 3 Хашурского района А. Нозадзе, директор средней школы № 1 Кварели М. Хвтисиашвили, директор средней школы № 2 г. Орджоникидзе Ш. Чхиквадзе, директор средней школы № 1 г. Ланчхути М. Халваши, директор средней школы № 3 г. Телави А. Циклаури и заведующий отделом народного образования Лагодехского района Г. Лобжанидзе освобождены от занимаемой должности.

7. За слабое руководство и недостаточный контроль в работе со средними школами, что привело к грубым нарушениям в проверке и оценке знаний учащихся, заведующим РОНО т. т. А. Бакурадзе (Ахметский район), А. Хуродзе (Гегечкорский район), К. Дзнеладзе (Самтредский район) объявить выговор, товарищам же: Г. Шакарашвили (Каспский район), Г. Кикнадзе (Ланчхутский район), Ш. Гонгадзе (Орджоникидзевский район), Г. Абжандадзе (Сачхерский район) и М. Бигиашвили (Цителцкаройский район) — сделать замечание.

За неявку на коллегию — вопрос т. Р. Шавгулидзе (Кварельский район) и т. Ш. Лабадзе (Хашурский район) рассмотреть персонально.

8. Отметить отсутствие должного руководства и контроля за проверкой и оценкой знаний учащихся заведующих РОНО: Горийского, Зестафонского, Марнеульского, Махарадзевского, Мцхетского, Сигнахского, Телавского, Терджольского, Тетрицкаройского, Чохатаурского и Цаленджихского районов, отделов народного образования г. Кутаиси и Управления народного образования г. Тбилиси т. т. А. Чхеидзе, Г. Саралидзе, Н. Набиева, М. Хавтаси, Т. Абесадзе, Р. Бежашвили, А. Твалиашвили, А. Джапаридзе, Л. Джинджихадзе, М. Келидзе, В. Белкания, В. Кавлашвили, Л. Чикваная.

9. Содержание настоящего решения и Справку Управления школ «О результатах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики за 1979—1980 учебный год

и приемных экзаменов в высшие учебные заведения» опубликовать в газете «Сахалхо Ганатлеба» (т. Н. Швелидзе) и напечатать в Сборнике приказов и инструкций Министерства просвещения (т. Э. Курцикидзе).

10. Контроль за выполнением настояюего решения осуществить Управлению школ (т. К. Суджашвили).

Председатель коллегии,
Министр **О. КИНКЛАДЗЕ**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

СПРАВКА

Об итогах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики за 1979—1980 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения

В результате мер, принятых в 1979—1980 учебном году Управлением школ с целью улучшения качества обучения и повышения уровня академической успеваемости учащихся, и Письма Министерства просвещения Грузинской ССР ко всем учителям республики и работникам системы народного образования «О дальнейшем усилении бескомпромиссной борьбы за укрепление социалистической дисциплины и искоренение негативных явлений в школьной жизни» прошедший 1979—1980 учебный год школы республики начали в основном организованно и экзамены на аттестат о среднем образовании провели согласно Инструкции об экзаменах. Значительная часть педагогических коллективов школ с большой ответственностью отнеслась к делу проведения выпускных экзаменов на высоком уровне и объективной оценки знаний учащихся.

Местные органы народного образования проделали определенную работу по совершенствованию организаторской деятельности, стиля и методов руководства коллективом, приняли необходимые меры по искоренению, существующих в работе школ формализма и либерализма в оценке знаний учащихся, оказанию помощи учителям, усилению контроля за их работой.

Большинство учителей широко внедряли в работу новые методы обучения, умело пользовались наглядными пособиями и техническими средствами обучения, проводили лабораторные и другие практические работы, достигали усвоения учащимися программного материала.

В результате этого определенная часть выпускников, в особенности награжденные золотой медалью и похвальной

грамотой; а также владельцы аттестатов в «5» и «4,5» баллов показали глубокое знание научных основ.

Вместе с тем, изучение учебно-воспитательной работы в общеобразовательных школах республики и анализ результатов экзаменов на аттестат зрелости и приемных экзаменов в высшие учебные заведения показали, что в ряде школ продолжает оставаться низким уровень руководства учебно-воспитательным процессов, не уделяется должное внимание качеству знаний учащихся, систематичности и сознательности обучения. В некоторых школах слабо ведется борьба против таких негативных явлений в оценке знаний учащихся, как либерализм, протекционизм, субъективизм, безответственность, халатность, личный эгоистический подход к учащимся.

Руководство некоторых школ не смогло обеспечить соответствующей подготовки к экзаменам, мобилизации педагогических коллективов в проведении на высоком уровне этих чрезвычайно ответственных и значительных мероприятий.

На письменных экзаменах имели место случаи опоздания учащихся и учителей. 3 учащихся 10 класса Манглисской грузинской средней школы Тетрицкаройского района (директор А. Джмухадзе) из-за опоздания не были допущены на письменный экзамен по грузинскому языку и литературе.

Преподаватель математики Кварельской русской средней школы (исполняющий обязанности директора Буджиашвили Г.) Тиакелашвили Л. на письменный экзамен по алгебре и началам анализа опоздал на 20 минут. Член комиссии — методист заочной школы Хубулова Н. по причине опоздания на 1 час. 30 минут была выведена из состава комиссии.

Случаи опоздания на письменные экзамены имели место также в Кварельской 1-й и Телавской русской средних школах.

Невозможно примириться с тем фактом, что в ряде школ не уделяется должного внимания формированию логического мышления учащихся и развитию навыков творческой ра-

боты, в результате чего некоторая часть учащихся не верит в собственные силы, они пытаются использовать «шпаргалки», занимаются очковтирательством. Такие возмутительные факты имели место в Ахалкалакской русской (директор А. Азарян) и в Кварельской 1-й (директор М. Хвтисиашвили) средних школах. Более того, в этих школах даже кандидаты на золотую медаль пытались использовать «шпаргалки» по алгебре и началам анализа.

Аналогичные нарушения имели место и в Тбилисских средних школах (Октябрьский и Орджоникидзевский районы).

Члены экзаменационных комиссий некоторых школ недобросовестно отнеслись к проверке и оценке знаний учащихся, не осуществили строгие и справедливые требования. Они не всегда замечали допущенные учащимися ошибки, более того, без основания отстаивали работы тех учащихся, которым в вышестоящих органах оценки были снижены.

Выступая в роли защитников учащихся и проявляя чрезмерную заинтересованность, они в присутствии родителей старались оправдать ошибки учащихся. В этом отношении примечательно неправильное поведение учителей русского языка и литературы, математики и грузинского языка и литературы Дманисской русской, Гегечкорской 2-й, Загэсской Мцхетского района и Тбилисской 142 средних школ — Кавлелашвили Э., Галдава З. С., Чхеидзе Г. Ш., Рухадзе Н. и других.

Руководители ряда отделов народного образования и школ не разбираются в мерах, проводимых в последнее время Министерством просвещения, и не обеспечивают выполнения большой личной ответственности педагогических коллективов и работников местных органов народного образования в деле повышения качества обучения и объективной оценки знаний учащихся. В результате этого в отдельных школах уже с начальных классов имеет место искусственное завышение ака-

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

демической успеваемости учащихся, что впоследствии проявляется в оценке знаний выпускников. Об этом свидетельствует тот факт, что в прошлом учебном году из 877 кандидатов на золотую медаль 630 не получили оценки «5» и были исключены из числа кандидатов на медаль. За этим последовали жалобы родителей в вышестоящие органы. В этом отношении особенно настораживает положение, создавшееся в школах г. Кутаиси (заведующий В. Кавлашвили), где из 15 кандидатов на золотую медаль по родному языку и литературе (письмо) ни один не заслужил оценки «5». Из 9 кандидатов на золотую медаль Гегечкорского района (заведующий А. Хуродзе) все 9 на письменном экзамене по алгебре и началам анализа получили оценку «4», а по родному языку и литературе комиссия Министерства просвещения всем кандидатам на медаль снизила оценки. Аналогичные случаи отмечены в Амбролаурском, Каспском, Лентехском, Мцхетском, Терджольском, Хашурском, Цагерском, Цалкском, Цителцкаройском районах (заведующие отделами С. Цирекидзе, Г. Шакарашвили, И. Чанкселиани, Т. Абесадзе, О. Джапаридзе, Ш. Лабадзе, Д. Копалиани, Р. Мелтонян, М. Бигиашвили). Между тем, как из 104 кандидатов на золотую медаль г. Гори, Ахалкалакского, Болнисского, Зестафонского, Кварельского, Лагодехского, Сигнахского, Тетрицкаройского (заведующие отделами: Н. Кахниашвили, А. Габриэлян, Е. Гобеджишвили, М. Саралидзе, Р. Шавгулидзе, Г. Лобжанидзе, Р. Бежанишвили и Л. Джинджихадзе) районов лишь 11 были награждены медалью.

В целом ряде районов значительно снизилось число владельцев аттестатов с высокими баллами, например из 214 десятиклассников Знаурского района (заведующий И. Гаглоев) только 5 получили аттестаты с высокими баллами, в Джавском районе (заведующий С. Цховребов) из 212 — 7, в Онском районе (заведующий Г. Дгварели) из 241 — 10, в Хобском (заведующий Ш. Харебава) из 534—15, Зугдидском районе из

1100 — 22, в Гудаутском районе (заведующий И. Шамба) из 866 — 21, в Хулойском районе (заведующий О. Болквадзе) из 814 — 16, в Шуахевском районе (заведующий Р. Катамадзе) из 553 — 22.

Об искусственном завышении среднего арифметического балла аттестатов свидетелфствуют случаи сознательно неправильного выведения четвертных и годовых оценок, в результате чего кандидатами на медаль были представлены такие учащиеся, которые по отдельным учебным дисциплинам в годовых оценках имели «5» вместо «4».

Директор Ахметской средней школы №2 Е. Гиоргадзе до начала выпускных экзаменов отделу народного образования представил 2-х кандидатов на медаль, а после письменного экзамена по грузинскому языку и литературе их число возросло до 5, несмотря на то, что одному из них, М. Чачава, по русскому языку годовая оценка полагалась «4». В IX классе кандидатам на золотую медаль Тианетской средней школы (директор З. Акимишвили) Т. Бандурашвили и Л. Ушикишвили по родному языку и литературе и черчению вместо «четверок» были выставлены «пятерки». Искусственно завышены окончательные оценки (по одному или двум предметам) по немецкому языку, грузинскому языку и литературе и геометрии кандидатам на золотую медаль Цагерской средней школы (директор П. Цвариани) Н. Хецуриани, К. Хвадагиани, И. Цхведиани. Годовой оценкой по алгебре и началам анализа кандидату на золотую медаль Ганахлебской средней школы Чохатаурского района (директор В. Долидзе) Т. Качейшвили вместо оценки «4» было выведено «5». Искусственно завышены годовые оценки (по одному или двум предметам) по русской литературе, общей биологии и немецкому языку кандидатам на медаль Гавазской средней школы Кварельского района (заведующий Р. Шавгулидзе), Шилдской 1-й, Кварельской 1-й и 2-й средних школ (директора: Д. Сепашвили, Т. Тевдорашвили, М. Хвтисиашвили, Г. Глонти),

Т. Абуладзе, Н. Мамулашвили, П. Сесиашвили, А. Сесиашвили, М. Бедианидзе).

Кандидату на медаль Цоднискарской средней школы Лагодехского района (директор В. Чкоидзе) А. Хабеишвили в IX классе по трудовому обучению и в X классе по истории, физике, русскому языку вместо «четверок» были выставлены «пятерки». Кандидату на медаль Сигнахской средней школы (директор Л. Абрамишвили) Р. Дарчиашвили в X классе в годовых оценках по русскому языку и математике вместо «четверок» были написаны «пятерки».

Текущие оценки кандидата на медаль Напареульской средней школы Телавского района (директор Е. Сехниашвили) М. Кирвалидзе в IX классе по химии, родной литературе, новейшей истории, английскому языку и начальной военной подготовке подчищены и поставлены пятерки.

Вышеотмеченным учащимся отказано в награждении золотой медалью в результате проверки Управлением школ.

Низкий уровень идейно-нравственного воспитания и знаний учащихся некоторых школ обусловлен неквалифицированным руководством школами, неорганизованностью учителей, нарушением ими норм педагогической этики.

Ярким примером в этом отношении является преподаватель биологии 4-й средней школы г. Телави Д. Доленджашвили, которая на почве личной обиды 7-ми успевающим на «4» и «5» учащимся X класса, среди них и кандидату на медаль Давиташвили М., в текущих оценках (28 февраля) поставила «2», преподаватель физики Каспской 2-й средней школы Д. Татарашвили в конце четвертой четверти 12 учащимся X класса написала «2», между тем, как эти учащиеся ни в одной из предыдущих четвертей оценку ниже «3» не имели.

Некоторые директора средних общеобразовательных школ республики, их заместители и классные руководители продолжают безответственно относиться к ведению школьной документации, грубо нарушают требования, учрежденные

приказом Министерства просвещения СССР № 137 от 14 октября 1975 года «О заполнении аттестатов о среднем образовании». Ошибочно вносят имя, отчество, фамилию выпускника, не соблюдают указания о количестве подписей или же подписываются тушью, чернилами и пастой разного цвета. Имеют место подчистки и исправления, неразборчива печать и другое. Ввиду отмеченного в 1978 и 1979 годах были заменены 1257 аттестатов. Среди них из Кутаиси — 47, Рустави — 38, Ахалкалаки — 38, Богдановки — 40, Болниси — 41, Гардабани — 23, Гурджаани — 26, Зугдиди — 34, Лагодехи — 20, Марнеули — 40, Терджолы — 24, Цалки — 65, Цителцкаро — 29, Первомайского — 61 и Ленинского — 49 районов г. Тбилиси (заведующие В. Кавлашвили, З. Рогава, А. Габриэлян, П. Восканян, В. Гобеджишвили, А. Имнадзе, В. Кахабери, Г. Лобжанидзе, Г. Набиева, А. Джапаридзе, Д. Мелтонян, М. Бичиашвили, Р. Гахеладзе, Р. Гургенидзе).

По этой причине в июле 1980 года 52 абитуриента из Грузии, поступающие в высшие учебные заведения г. Москвы, обратились в Министерство просвещения СССР с просьбой подтвердить действительность документов о среднем образовании. В июле 1980 года школа № 9 г. Кутаиси (директор Л. Федянина) выдала Н. И. Джашиташвили аттестат за № 122821, который не подписывают директор, ее заместитель и один учитель, а в аттестат выпускника этой же школы О. Авалиани оценки внесены неполностью. В аттестате выпускника 163-й средней школы г. Тбилиси К. Г. Баракадзе (директор Н. Тариелашвили) внесены не все оценки, не ясен оттиск печати и не хватает подписи одного учителя. В аттестате выпускника Дарчельской средней школы Зугдидского района (директор Антия П.) С. Джанджгава была внесена с ошибкой фамилия и не ясна печать, в результате чего приемная комиссия Московского медицинского института отказала абитуриенту в приеме документов.

С аналогичными нарушениями заполнены аттестаты о

среднем образовании в общеобразовательных школах №№ 6, 15, 24, 32, 43, 47, 48, 50, 55, 56, 63, 116, 143, 161 г. Тбилиси (директора В. Мжаванадзе, А. Матиташвили, Н. Девдариани, В. Немсицверидзе, Г. Николаишвили, Р. Сургуладзе, А. Гелашвили, З. Вардиашвили, О. Ломидзе, В. Церцвадзе, М. Хуцишвили, М. Пилишвили, З. Хавтаси, Л. Мебуришвили, В. Джапаридзе).

Комиссии отделов народного образования ряда районов и городов республики безответственно относятся к проверке и оценке представленных из школ письменных работ кандидатов на золотую медаль, не замечают ошибок учащихся и, проявляя безразличие к вверенному им делу, посылают в Министерство просвещения работы, не заслуживающие оценки «5».

Случаи либеральной оценки письменных работ по грузинскому языку и литературе кандидатов на медаль имели место в Амбролаурском (Ц. Микиашвили, Ш. Джинчарадзе, П. Дохнадзе), Ахметском (Н. Абрамишвили, Х. Хангошвили, Е. Джугашвили), Боржомском (М. Мурсианашвили, Г. Зедгенидзе, А. Хачидзе, А. Гонгладзе), Гегечкорском (Л. Данелия, Ш. Джишкариани, М. Габуния, В. Хухуа), Лагодехском (М. Нанобашвили, Н. Чипашвили, Ц. Куртанидзе), Ланчхутском (П. Буркадзе, М. Кверенчхиладзе, М. Чхартишвили), Местийском (И. Маргиани, Ц. Чартолани, З. Шамприани, П. Парджиани), Орджоникидзевском (М. Купрадзе, Н. Кипшидзе, Е. Буачидзе), Самтредском (Л. Кантария, Р. Арвеладзе, В. Тевзадзе), Телавском (Д. Гамткицелашвили, Н. Кухианидзе, Е. Куршиташвили), Цителцкаройском (З. Гогилашвили, Г. Боколишвили, В. Дарчиашвили, А. Тетвадзе, М. Лапиашвили) районах и г. Поти (Г. Хочолава, П. Нацвлишвили, Т. Гогичаишвили, Л. Колоташвили, Г. Квинчиани); по русскому языку и литературе — в Ленинском районе г. Кутаиси (Н. Долаберидзе, Г. Сихарулидзе, С. Альперова), Дманисском (М. Исмаилов, М. Абдулаев, В. Валиев), Ахалкалакс-

ком (А. Габриелян, Р. Орчиян, Карапетян), Кварельском (Л. Сурова, В. Малашхия), Телавском (В. Голованов. Е. Пахомова, М. Фоменко), Тетрицкаройском (Л. Мчедлишвили Е. Харатишвили, Д. Жизов) районах; по армянскому языку и литературе — в Аспиндзском (С. Погосян, Х. Момджян), Ахалкалакском (В. Рустакян, С. Энгибарян, А. Панкратян). Ахалцихском (Е. Мутафян, С. Погосян), Богдановском (А. Махтесян, С. Карслян, С. Мкртычян) районах; по алгебре и началам анализа — в Чохатаурском (Н. Кутубидзе, Г. Квачантирадзе, Р. Цитаишвили), Цителцкаройском (Е. Кочиашвили, Н. Хуцишвили, В. Гонашвили), Лагодехском (Р. Хачидзе, А. Шубитидзе, А. Гелашвили, А. Гагнидзе), Ланчхутском (Ш. Начкебиа, В. Джорбенадзе, Г. Гухунашвили), Гегечкорском (А. Кортхонджия, Г. Патарая, Н. Поцхория), Местийском (Ж. Зурабиани, И. Квициани, Д. Гурчиани, Н. Габричидзе) районах.

Комиссии по проверке экзаменационных письменных работ кандидатов на золотую медаль Министерства просвещения Грузинской ССР из 299 кандидатов снизили оценки 52 кандидатам. Среди них: из 9 кандидатов на золотую медаль, представленных отделом народного образования Гегечкорского района (заведующий А. Хуродзе)—9-ым, Ахалкалакского (заведующий А. Габриэлян) из 9—6; Лагодехского (заведующий Г. Лобжанидзе) из 9—5; Самтредского (заведующий К. Дзнеладзе) из 6—4; Цителцкаройского (заведующий М. Бигиашвили) из 2—2; Чохатаурского (заведующий М. Келидзе) из 4—2; Аспиндзского (заведующий Д. Зедгенидзе) из 4—2; Ахалцихского (заведующий Э. Копадзе) из 5—2; Ахметского (заведующий А. Бакурадзе) из 6—2; Богдановского (заведующий П. Восканян) из 6—2; Телавского (заведующий А. Твалиашвили) из 13—2; Амбролаурского (заведующий (С. Цирекидзе) из 1—1; Боржомского (заведующий Н. Чадунели) из 1—1; Дманисского (исполняющий обязанности заведующего В. Деврисашвили) из 2—1; Кварельского (заве-

дующий Р. Шавгулидзе) из 3—1; Ланчхутского (заведующий Г. Кинкладзе) из 4—1; Местийского (заведующий А. Чхвемиани) из 4—1; Тетрицкаройского районов (заведующий Л. Джинджихадзе) из 2—1; городов: Кутаиси (заведующий В. Кавлашвили) из 1—1; Поти (заведующий Г. Хочолава) из 7—1; Заводского района г. Тбилиси (заведующий Г. Кбилашвили) из 3—2.

Необходимо отметить, что письменные работы по родному языку и литературе, математике некоторых кандидатов на золотую медаль, представленные в Министерство просвещения из Ланчхутского, Ахметского, Гегечкорского, Лагодехского, Орджоникидзевского, Самтредского, Тетрицкаройского и Кварельского районов были выполнены на весьма низком уровне и их представление в Министерство явно свидетельствует о неквалифицированности или преступном либерализме названных комиссии и их попытке к очковтирательству.

Ошибки, допущенные в экзаменационных работах выпускников школ вышеотмеченных районов свидетельствуют о неустойчивом знании программного материала по родному языку и литературе, алгебре и началам анализа, что подтвердилось на приемных экзаменах в высшие учебные заведения. Большинство выпускников, которым в Министерстве просвещения было отказано в награждении золотой медалью, на приемных экзаменах не смогли оправдать высоких оценок, более того, многие из них получили на экзамене неудовлетворительные оценки. Например: Лондаридзе Д. из школы №124 г. Тбилиси по математике (директор М. Джапаридзе), из школы №2 Гегечкорского района К. Горозия по химии, Л. Кутателадзе — по математике (директор М. Мамардашвили), из школы №1 М. Джикия — по физике (директор Г. Галдава), из Мухурчской средней школы Г. Майсадзе по математике (директор О. Гахокия), из Самтредской средней школы №2 Т. Нинуа — по математике (директор Г. Копалеишвили),

из школы № 3 И. Чахракия по математике (директор Т. Микадзе); Цителцкаройской средней школы № 1 Г. Кочиашвили — по физике (директор Ш. Кадагидзе); из Тадзрисской средней школы Боржомского района Н. Капанадзе — по физике (директор А. Хитаришвили).

Анализ ошибок в экзаменационных работах абитуриентов высших учебных заведений выявил формализм, существующий в деле преподавания родного языка и литературы, математики, физики, химии, биологии и истории, и низкий уровень качественного показателя знаний тех учащихся, которые на протяжении лет считались «отличниками».

Анализ писменных работ школьных и приемных экзаменов в высшие учебные заведения подтвердил то, что выпускники некоторых школ республики не имеют глубоких знаний по вопросам, предусмотренным программой по родному языку и литературе. Нередко наблюдаются случаи незнания элементарных правил орфографии, неумения правильно использовать теоретический материал грамматики грузинского языка, лексической ограниченности. Часть выпускников плохо знакома с текстом изученного художественного произведения, в результате чего не разбирается в его основном смысле и назначении, определенная часть работ ярко свидетельствует об отсутствии у учащихся навыков самостоятельного мышления, которое зачастую примитивно и лишено убедительности. В работах допущены смысловые, орфографические, стилистические, пунктуационные и другие ошибки.

В Государственном политехническом институте имени В. И. Ленина и Тбилисском государственном университете была проведена выборочно перепроверка письменных работ по математике абитуриентов, имеющих высокие оценки. При перепроверке выявился низкий уровень основных вопросов современного курса школьной математики: абитуриенты не знают алгебраических и трансцендентных функций, поэтому допускают нетерпимые ошибки при решении показательных,

логарифмических, тригонометрических уравнений и при тождественных преобразованиях; затрудняются в исследовании вышеуказанных функций с помощью производной и на основании исследования в построении соответствующих графиков; применяя интеграл, не могут вычислить площадь фигуры, органиченной кривыми и объем фигуры, полученной при вращении криволинейной трапеции вокруг оси абцисс.

Абитуриенты проявляют слабое знание и теоретического материала: не справляются с математическими понятиями; не могут дать определения неравенства, множества решении неравенства и равносильных неравенств. При решении неравенств допускают грубые ошибки, что является результатом незнания основных свойств числовых неравенств, затрудняются в применении векторов и скалярного произведения векторов при доказательстве теорем и решении задач на определение длины отрезка и вычислении угла. 80% абитуриентов не решили геометрическую задачу.

Выборочная перепроверка письменных работ по физике абитуриентов Тбилисского государственного медицинского института выявила следующие недостатки: абитуриенты допускают ошибки при изложении почти всех разделов школьного курса физики, или же изложенное не подтверждают логическим мышлением, не имеют твердых навыков опираясь на теоретический материал объяснять физические явления; не умеют составлять уравнение из векторных величин (нахождение проекций векторов на оси координат); допускают ошибки при сложении скоростей, не умеют правильно излагать итоги некоторых опытов; допускают ошибки при изложении следующих тем: «источники тока», «электомагнитная индукция», особенно при изложении закона Ленца и объяснении знака Э. д. с. индукции; плохо владеют теорией излучения электромагнитных волн, фотоэлектрического эффекта, энергии связи ядра, выделения энергии при расщеплении тяжелых ядер. Низки математические навыки (не могут пра-

вильно изобразить детали в пространстве, спектроскоп и ход лучей в спектроскопе, плохо владеют тригонометрическими функциями при составлении уравнений (много недостатков обнаружено и при решении задач) непонятны внесенные обозначения и идеи решений задач, решение задач не сопровождается объяснением и не проверяется.

Анализ работ абитуриентов показал, что выпускники слабо знают закономерности течения химических реакций, применение веществ в народном хозяйстве, механизм реакций присоединения и замещения в органической химии, допускают ошибки при составлении уравнений реакций, слабо владеют навыками практического применения теоретических знаний, затрудняются решать вычислительные и экспериментальные задачи.

Часть абитуриентов не знает основных вопросов школьного курса биологии, примитивно передает учение Ч. Дарвина, часто некоторые положения в учении Дарвина приписывают Ламарку, а взгляды Ламарка-Линею; допускают ошибки в вопросах происхождения жизни, развития растительного и животного мира, происхождения человека и др. Смутно разбираются в сути процесса обмена веществ, роли витаминов.

Выявленные в знаниях абитуриентов недостатки объясняются тем, что в преподавании школьного курса биологии по-прежнему недостаточно внимания уделяется самостоятельной работе учащихся.

Результаты приемных экзаменов в высшие учебные заведения показали, что в последние годы резко улучшилась организация приемных экзаменов. Обдуманно комплектуются экзаменационные комиссии, в основном удовлетворительно составлены билеты, во многих высших учебных заведениях задачи и примеры подобраны из сборников задач для средней школы. Но вместе с тем оказалось, что состав комиссий по некоторым предметам не с полной ответственностью отнесся

к своим обязанностям, часть членов комиссий в недостаточной степени знакома с программами для средних общеобразовательных школ, а именно: с типами задач и примеров, рассматриваемых в школе, что обусловило в ряде случаев внесение в экзаменационные билеты внепрограммных вопросов, их неравномерное распределение, различную степень трудности билетов.

На инженерно-экономическом факультете Тбилисского государственного университета был дан пример, касающийся решения алгебраического неравенства, в то же время связанный с тригонометрическим неравенством, комбинированные задачи такого вида в средней школе не изучаются и не встречаются в учебнике.

Также достаточно сложен пример на вычисление пределов ,не предусмотренный школьным курсом. Пример на вычисление, предложенный абитуриентам на этом же факультете, который решается установлением зависимостей между обратными тригонометрическими функциями, настолько трудный, что приемная комиссия вынуждена была в ходе письменных экзаменов изъять его из билетов и вместо 5 примеров дала 4. Правда, последние две задачи этого билета, внесенные четвертым и пятым вопросами, не выходят за рамки программы, но относятся к разряду сложных задач, и абитуриенты не могут решить их в течение выделенного для экзамена времени.

Первый пример экзаменационного варианта письменного экзамена на факультете физики, требующий нахождения множества отрицательного решения уравнения, полученного в результате нахождения производной показательной функции — комбинирован, а решение примера, который требует выражения логарифма данного числа с помощью логарифмов других чисел, требует искусственные методы.

На этом же факультете была дана геометрическая задача на вычисление площади меньшей боковой грани пирамиды.

Но по условию задачи абитуриенту было трудно установить, какая грань является меньшей. На факультете экономики торговли и товароведения вместе с другими вопросами была дана геометрическая задача, где абитуриенты должны были найти множество точек, равноудаленных от данного равностороннего треугольника.

Задача не уточнена: не указано, где находить множество точек — на плоскости или в пространстве.

Неравномеры по степени трудности и объему билеты по химии в Тбилисском государственном медицинском институте. Некоторые вопросы охватывают целый раздел программы. Например, первый вопрос билета № 165 на лечебном факультете: «Получение и свойства аммиака, получение и свойства оксидов азота (II) и (IV), азотная кислота, ее взаимодействие с металлами, соли азотной кислоты, азотные удобрения». Аналогично составлен и 1 вопрос билета № 225: «Скорость химической реакции, зависимость скорости от природы веществ концентрации, катализатора, температуры, краткие сведения о катализе, химическое равновесие, условия перемещения равновесия».

В экзаменационных билетах иногда встречаются вопросы внешкольной программы, и поэтому ясно, что абитуриент, хорошо знающий школьную программу, но не проходивший специальную подготовку у репетитора, не сможет ответить на эти вопросы. Например, «вычислите константу равновесия и начальные концентрации веществ обратной реакции $A+2B=C$, если после окончания равновесия концентрации веществ составляет $[A]=0,6$ мол/л; $[B]=1,2$ мол/л и $[C]=2,16$ мол/л».

«Почему же образует фосфор устойчивую молекулу P_2 аналогично молекуле азота N_2?»

«В каких условиях возможны взаимные превращения хроматов и дихроматов?».

Нередко вопросы билета сумбурны, лишены конкретнос-

ти. Формулировки настолько неточны, что мешают абитуриенту понять их смысл.

Есть и случаи неправильной постановки вопросов. Например, «Интенсивность горения какого металла из II группы элементов растет в воде? Какие возможные реакции осуществляются в это время?»

«Как получить в 3 г гидроксида кальция, если имеете воду и кальций? Какой тип химической связи в этом соединении;».

В молекуле гидроксида кальция связь двух типов, вопрос же поставлен в единственном числе. Как понять абитуриенту, о какой связи идет речь? По билету № 225 абитуриент должен составить формулы изомеров веществ и назвать их по женевской номенклатуре, хотя сейчас вещества не называют по женевской номенклатуре, и, понятно, абитуриент не имеет об этом представления. Следовало учесть, что в женевскую номенклатуру в 1957 году, а затем в 1966 году были внесены изменения и дополнения и сейчас употребляется: «Международная номенклатура», «систематическая номенклатура».

Употребленные в билетах «номенклатура веществ» и другие термины устарели («ржавчина», «грамм-молекула», «атомный вес», «удельный вес» и другие).

Кроме вышеотмеченного, в билетах неравномерно распределены вопросы из общей неорганической и органической химии. Требует пересмотра сама структура билетов. Первый, второй и третий вопросы должны касаться общей, неорганической и органической химии, четвертый вопрос должен предусматривать упражнения на превращение веществ или сравнительно простую задачу, а пятый — задачу средней сложности, что не учтено при составлении билетов.

На приемных экзаменах в медицинском институте в билетах по физике внесены 3 теоретических вопроса и 2 задачи, знание которых оценивается одинаковым числом баллов. За-

дачи составляют 40% билетов, между тем, как в средней школе решению задач, в большинстве случаев, уделяется 10% бюджета времени.

Нарушены требования инструкции Министерства высшего и среднего специального образования Грузинской ССР 1974 года о внесении задач в экзаменационные билеты (из двух задач билета одна должна быть для упражнений, а другая — из школьных сборников задач), несмотря на это, часто задачи билета невозможно различить по степени трудности. Часть билетов перегружена, ответ на них дан в учебнике на 16—19 страницах, кроме того, внесены 2 сложные задачи, решение каждой из них требует применения 3—5 формул. На неравносильность билетов указывает и тот факт, что большинство неудовлетворительных оценок получены за ответы на трудные билеты, т. е. абитуриенты были оценены необъективно.

Решение задач некоторых билетов требует знания внепрограммного материала (движение тела, брошенного под углом к горизонту, потенциал точечного зарядка и др.), некоторые из них даже не внесены в школьные учебники (абсолютное неупругое столкновение, фоторезистор, зеркальный гальванометр и др.).

Иногда вопросы экзаменационных билетов совпадают с заглавием соответствующего параграфа учебника. В таких случаях абитуриент дает исчерпывающий ответ только исходя из материала параграфа, между тем как проверяющий неоправданно требует широкого освещения вопроса. Например, в ответе на вопрос: «Механическая работа» сочтено за незнание то, что абитуриент не коснулся работы сил притяжения, упругости и трения.

Экзаменационная комиссия по биологии в медицинском институте при высокой оценке абитуриентов, помимо билетов, дополнительно давала письменные вопросы, которые входят в программу восьмилетней и средней школы, но не

предусмотрены программой вступительных экзаменов в высшие учебные заведения. Например, «Биогенная миграция атомов», «Вегетативная нервная система».

Такое различие между школьной практикой и требованиями на вступительных экзаменах в вузы создает благоприятную почву для развития нелегального частного репетиторства и значительно подрывает авторитет школы и учителя, наносит ущерб правильной организации учебно-воспитательного процесса.

В 1980 году в высшие учебные заведения на дневное отделение сдавали вступительные экзамены 41214 абитуриентов, из них неудовлетворительные оценки по разным предметам получили 28101. Из 247 выпускников, награжденных золотыми медалями по неполным данным по профилирующему предмету зачислены 72, путем эксперимента — 12, общим конкурсом — 21, не явились на экзамен 61, прервали экзамены — 50, не хватало баллов — 12, срезались — 19. Среди них: по физике — Гудадзе Л. и Э. Кобиашвили из средней школы № 23 г. Тбилиси (директор Р. Нинуа), преподаватель Бегларишвили), по математике — Д. Хубелашвили из средней школы № 50 г. Тбилиси (директор З. Зардиашвили, преподаватель — Цандикиди), по физике—И. Ментешашвили из средней школы № 63 г. Тбилиси (директор М. Хуцишвили, преподаватель — Л. Михелашвили), из средней школы № 101 г. Тбилиси Папидзе Н. по химии (директор Р. Сургуладзе, преподаватель Г. Джаошвили), из средней школы № 126 г. Тбилиси Н. Перадзе — по химии (директор — Ц. Лежава, преподаватель — Н. Парфикова), из средней школы № 132 г. Тбилиси — Н. Габицинашвили по математике (директор — О. Тетвадзе; преподаватель М. Мараквелидзе), из средней школы № 160 г. Тбилиси — Д. Орвелашвили — по химии — директор — Г. Орджоникидзе, преподаватель — Ц. Угрехелидзе), из средней школы № 163 — Л. Чирикашвили — по физике — (директор — Н. Тариелашвили, преподаватель —

И. Саришвили), из Тианетской средней школы имени М. Гелованн — Н. Гечуашвили — по физике (директор — З. Акимишвили, преподаватель — Ш. Мадурашвили), из средней школы № 3 г. Телави — М. Джапаридзе — по физике (бывший директор — А. Циклаури, преподаватель — К. Дарчиашвили), из средней школы № 6 г. Ткибули— —А. Габриадзе— по физике (директор — Р. Мхецадзе, преподаватель — Ш. Джинджихадзе), из Орджоникидзевской средней школы № 1 — Т. Табатадзе — по физике (директор — И. Буачидзе, преподаватель — М. Себискверадзе), из Чохатаурской средней школы № 2 — Г. Цинцадзе — по физике (директор — Р. Долидзе, преподаватель — Н. Шарашидзе), из Земо Эшерской средней школы № 1 Сухумского района — Э. Минасян — по биологии (директор — А. Петикян, преподаватель — А. Саакян) и др.

Награжденные золотой медалью в 1979 году Г. Шавгулидзе и Э. Гогиташвили — вторично срезались по физике на вступительных экзаменах в медицинском институте (Кварельские средние школы № 1 и № 2).

К. Чихрадзе в прошлом году не вышел на экзамен, в том же году срезался по химии (Онская школа № 1), Д. Алханишвили (Телавская средняя школа № 2) по академической неуспеваемости отчислен из Тбилисского государственного политехнического института имени В. И. Ленина, а Н. Кинкладзе (средняя школа № 2 г. Гори) был кандидатом на отчисление.

Из 8181 выпускников школ республики в текущем году с высокобалльными аттестатами на вступительном экзамене неудовлетворительные оценки получили 3775 абитуриентов, из них 5 балльный аттестат имели 1132 абитуриента, «4,5» — 2623.

Большая часть выпускников средней школы обнаружила неудовлетворительные знания по родному языку и литературе, математике, физике, химии, биологии, географии, истории,

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

иностранному языку (по родному языку и литературе срезались 310 абитуриентов, по математике — 2037, по физике — 901, по химии — 127, по биологии — 41, по истории — 95, по иностранному языку — 147, по географии — 58).

Все сказанное выше указывает на то, что вопрос об объективном выставлении отметок выпускникам средней школы, претендующих на высокобалльный аттестат, остается вне должного внимания и контроля. Правда, их число по сравнению с прошедшими годами значительно снизилось, но все равно велика численность тех обладателей высокобалльных аттестатов, чьи знания в действительности не соответствуют выведенной в аттестате отметке, что подтверждается результатами вступительных экзаменов в высшие учебные заведения, районными, городскими и республиканскими работами, олимпиадами, инспекторскими проверками. Отмеченное положение вызвано тем, что деятельность руководителей отделов народного образования и школ, направленная на объективную оценку знаний учащихся и искоренение пока еще существующих в школьной жизни негативных явлений, продолжает оставаться малоэффективной и в ряде случаев носит чисто компанейский характер.

Из 2482 абитуриентов, окончивших тбилисские средние школы с высокобалльными аттестатами, на вступительных экзаменах неудовлетворительную оценку получили 1242 абитуриента, среди них обладателей пятибалльных аттестатов было 348, а «4,5» — балльных аттестатов — 884, что составляет 71%. Следует отметить и то, что каждый десятый из медалистов города получил оценку «2».

Особенно неудовлетворительное положение в тбилисских школах №№ 4, 10, 23, 30, 43, 50, 51, 54, 55, 61, 68, 102, 127, 139, 142, 150, 154, 155, 163, 164, 166.

В 1979 году коллегия Министерства просвещения сочла недостаточной работу Управления народного образования г.

Тбилиси по установлению в школах города должного порядка в объективной оценке знаний учащихся.

Несмотря на ряд мероприятий, проведенных Тбилисским Управлением народного образования, положение изменилось лишь незначительно: продолжает оставаться большим количество школ, в которых на протяжении нескольких лет выставляются учащимся необъективные оценки, однако в отношении руководителей этих школ Управление народного образования не проводит соответствующих мер (средние школы №№ 4, 43, 50, 54, 55, 61, 62, 107, 108, 127, 139, 150, 151, 154, 164, 166).

Почти все выпускники, окончившие с высокобалльными аттестатами общеобразовательные школы Ахметского района, на вступительных экзаменах в высшие учебные заведения получили неудовлетворительные оценки, причем абсолютное большинство среди них — обладатели пятибалльного аттестата.

Коллегия Министерства просвещения в 1978 году отмечала необъективный подход к оценке знаний учащихся в школах Ахметского района, особенно выделяя неудовлетворительную работу в школах № 1 и № 2 Ахметы. Несмотря на это, отдел народного образования не принял соответствующих мер, и положение в названных школах в текущем году осталось прежним.

Аналогичное положение и в Земо Алванской и Квемо Алванской средних школах.

В 1979 году коллегия Министерства просвещения строго указала отделам народного образования Кварельского, Хашурского и Каспского районов на низкий уровень качества обучения и серьезные нарушения при оценке знаний учащихся общеобразовательных школ.

Несмотря на это, отделы народного образования названных районов из решения коллегии не смогли сделать для себя соответствующих выводов и не приняли решительные ме-

ры по улучшению создавшегося положения, в результате чего не произошло необходимых сдвигов в деле повышения качества обучения и искоренения либерализма в оценке знаний учащихся.

Все это подтверждается тем, что большая часть выпускников средних общеобразовательных школ названных районов на вступительных экзаменах в высшие учебные заведения получили неудовлетворительные оценки, например, из Кварельского района — 10 отличников и 34 — ударника, т. е. 85% обладателей аттестатов в 4,5 балла.

Вновь неудовлетворительную оценку получили на вступительных экзаменах медалисты прошлого года этого района. Из абитуриентов с высокобалльными аттестатами Хашурского района оценку «2» получили 51% учащихся, среди них 9 с пятибалльными аттестатами и 18 с аттестатом в 4,5 балла. Такое же неудовлетворительное положение в Хашурских 3-й и 4-й, Сурамской 1-й и Альской средних школах.

Аналогичное положение в школах Каспского района, где 73% выпускников получили неудовлетворительные оценки на вступительных экзаменах.

Остается неудовлетворительным положение в общеобразовательных школах Гегечкорского района, особенно в 1-й и 2-й и Мухурчской средней школах, а также в средных школах:

1-й и 3-й Цоднискарской и Карсубанской Лагодехского района, 1-й Нигвзианской Ланчхутского района, 1-й и 3-й Махарадзевского района, Загэсской Мцхетского района, Глольской Онского района, 1-й, и 2-й Орджоникидзевского района, 1-й Сигнагского района, 2-й и 3-й Напареульских Телавского района, Тианетских средних, 1-й и 2-й Цителцкаройского района, 1-й, 2-й и 3-й Гавазских и Шилдской 1-й Кварельского района, в Горийских 3-й и 4-й, Кутаисской 1-й, Чиатурской 5-й, 1-й Карельского района, Меретской Горийского района, Набакевской Самтредского района.

Недобросовестно отнеслись к выявлению кандидатов на золотую медаль отдел народного образования Самтредского района, его рецензионная комиссия и экзаменационные комиссии 1-й, 2-й и 3-й средних школ, это подтверждается тем, что комиссия Министерства просвещения из 6 представленных работ четырем снизила оценки, причем работа кандидата на золотую медаль из 1-й средней школы была оценена на «3».

Кроме того, все еще велико число выпускников, получивших неудовлетворительные оценки (72%) на вступительных экзаменах. Также велико число выпускников Сачхерского района, получивших высокобальные аттестаты и срезавшихся на вступительных экзаменах (в основном, Сачхерская 1-я и Аргветская средние школы).

Из выпускников общеобразовательных школ города Ткибули во время вступительных экзаменов неудовлетворительные оценки получили 50% обладателей высокобалльных аттестатов. Среди них оценку «2» получили: 1 медалист, 12 — с 5-ти балльным, 25 — с 4,5 балльным аттестатом (1-я и 6-я средние школы).

Аналогичного характера нарушения в большей или меньшей степени были обнаружены в Горийских 7-й, 9-й, 12-й школах, в Кутаисских 5-й, 7-й, 28-й, 31-й школах, во 2-й и 3-й школах г. Чиатура, в Ткибульских 3-й и 5-й школах, Гурнисской русской Цхалтубской зоны, Тквиавской Горийского района, Амамлойской, Саджойской и Верхне Орузманской Дманисского района, Зестафонской 5-й, Квенаткоцской и Бретской Карельского района, в 1-й и 3-й Каспского района, в Ахалсопельской Кварельского района, в 3-й и Карсубанской Лагодехского района, в 1-й (грузинской) Марнеульского района, Орджоникидзевской и Шулаверской, во 2-й Махарадзевской сельских школах, Димской 1-й школе Маяковского района, Местийской 1-й школе, Мисакциельской и Цилканской Сагареджойского района, 1-й школе и Шуамтинской Ванского района, Чихийской Сачхерского района, Нукрианской

и Цнорской 3-й Сигнахского района, в 1-й, 4-й, 8-й и Саниорской Телавского района, в Тетрицкаройской грузинской, в Манглийской грузинской и русской, Асуретской, Хевсуртсоплийской Тианетского района, Цагерской средней, во 2-й Джварской Цаленджихского района, Накипуйской и Сачинойской школах, Арбошикской, Гамарджвебской и Джапаридзевской Цителщкаройского района, в 3-й Куганской, Джихаишской и Матходжской Цулукидзевского района, Умакатской Цхакаевского района, в 1-й и Лесичинской школах Чхороцкуйского района, в 1-й и Сергиетской Гегечкорского района и др.

Нетерпимо то обстоятельство, что руководители школ и отделов народного образования, наказанные в прошлом году решением коллегии Министерства просвещения за необъективность в выставлении оценок учащимся, не смогли перестроить работу: по-прежнему проявили либерализм, необоснованно завысили оценки, вследствие чего вновь часты случаи получения неудовлетворительной оценки на приемных экзаменах обладателями золотой медали, и высокобалльными аттестатами ряда общеобразовательных школ республики.

В этом отношении особо следует отметить следующие школы — №№ 10, 23, 30, 53, 55, 56, 60, 101, 124, 130, 134, 139, 140, 147, 154, 155, 161 г. Тбилиси; №№ 2, 19, 32 г. Кутаиси; № 6 г. Ткибули, Цхалтубская русская, № 6 г. Батуми, № 3 и № 4 Телави, Каспская № 1, Удесская № 1 Адигенского района, № 3 и № 4 г. Хашури, Кварельская № 2, № 2 г. Махарадзе, Ланчхутская № 1, Местийская № 1, Тианетская средняя, Чхороцкуйская № 1, Амбролаурская № 1, Ахметские № 1 и № 2, Душетская № 2, Лагодехская № 1, школы Каспского, Кварельского, Аспиндзского, Хашурского, Адигенского районов (заведующие: Г. Шакарашвили, Р. Шавгулидзе, Д. Зедгенидзе, Ш. Лабадзе, С. Мерабишвили).

Отмеченные недостатки обусловлены и тем, что названные в Справке отделы народного образования, руководители

школ и школьные педагогические коллективы в своей ежедневней деятельности пока еще не смогли использовать такие методы и приемы работы, которые обеспечат повышение качественного показателя знаний учащихся, не сделали соответствующих выводов из решения Министерства просвещения от 13 ноября 1979 года «О результатах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики за 1978—1979 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения» и Письма Министерства просвещения Грузинской ССР «О дальнейшем усилении бескомпромиссной борьбы за укрепление социалистической дисциплины и искоренение негативных явлений в школьной жизни».

Требования, предъявленные школам этими важными документами, сочли разовым мероприятием, и поэтому их борьба против недостатков, бытующих в школьной жизни, попрежнему, в большинстве случаев, носит случайный и эпизодический характер, в результате чего не смогли обеспечить высокопринципиальной требовательности, укрепления государственной, исполнительской и трудовой дисциплины, усиления борьбы против существующих в работе негативных явлений и формализма, проведение решительных мер в отношении тех, кто грубо нарушает Устав школы и безответственно относится к возложенным обязанностям.

Управление школ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1980 წლის 11 დეკემბრის

გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

ქ. თბილისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის მიმდინარე შეფასების მდგომარეობის შ ე ს ა ხ ე ბ

განათლების სამინისტროს მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები, სკოლა-ინტერნატები შეუფერხებლად გადავიდნენ სწავლების სემესტრულ სისტემაზე. ამჟამად მიმდინარე სასწავლო-აღმზრდელობითმა პროცესმა ნათელი გახადა სემესტრული სწავლების უპირატესობა ტრადიციულ მეოთხედურ სისტემასთან შედარებით. სასწავლო წლის სტრუქტურულმა გაუმჯობესებამ მასწავლებელს საშუალება მისცა ღრმად ჩაეხედა მოსწავლეთა ინდივიდუალურ თავისებურებებში, შემოქმედებითად წარემართა გაკვეთილები, უფრო ზუსტად, ობიექტურად შეეფასებინა მოსწავლეთა ცოდნა და უნარ-ჩვევები. შეიქმნა ხელსაყრელი პირობები მოსწავლეთა აკადემიური ჩამორჩენილობისა და მეორეწლიანობის აღმოსაფხვრელად.

ამასთან, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ და რიგი რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებებმა დროულად არ გაატარეს ღონისძიებები ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების სემესტრულ სწავლებაზე გადასვლის ორგანიზებისა და სასწავლო პროცესის მაღალ დონეზე წარმართვისათვის, რასაც შედეგად მოჰყვა ის, რომ ცალკეული სკოლების ხელმძღვანელები და პედაგოგიური კოლექტივები საფუძვლიანად ვერ გაერკვნენ სემესტრული სწავლების არსში, ვერ გარდაქმნეს მუშაობა ახლებურად, ვერ გამოიჩინეს ინიციატივა, ღრმად, საფუძვლიანად არ განიხილეს და გააანალიზეს რეკომენდაციები „სემესტრული სწავლების პირობებში სასწავლო პროცესის ორგანიზების შესახებ“, მოადუნეს კონტროლი პედაგოგიური კოლექტივების მუშაობაზე.

მიუხედავად განათლების სამინისტროს მითითებისა, შემოწმების დღისათვის (20.XI.80) პედაგოგიური საბჭოს სხდომებზე არ იყო განხილული მოსწავლეთა მიმდინარე შეფასების მდგომარეობა ქ. თბილისის 50-ე (დირექტორი ზ. ზარდიაშვილი), 53-ე (დირექტორი

ლ. მარგველაშვილი), 58-ე (დირექტორი ჯ. თარგამაძე), 61-ე (დირექტორი ლ. ჩხარტიშვილი), 62-ე (დირექტორი ვ. დემეტრაძე), 134-ე (დირექტორი რ. ალავიძე), 151-ე (დირექტორი ვ. ლებანიძე), 161-ე (დირექტორი ლ. მებურიშვილი), მე-2 ექსპერიმენტულ (დირექტორი ო. ცაგარელი) სკოლებში, ზოგან კი განხილული იყო, მაგრამ ფორმალურად, რაშიც შემოწმების შედეგების ანალიზმა დაგვარწმუნა.

ცალკეული სკოლების ხელმძღვანელები ნაკლებ ყურადღებას უთმობენ მოსწავლეთა ცოდნის მიმდინარე შეფასების სიხშირეს, რის გამოც არც თუ იშვიათია შემთხვევა, როცა რიგ საგნებში ჯერ კიდევ არ არიან მოსწავლეები შემოწმებული და შეფასებული.

ქ. თბილისის 54-ე საშუალო სკოლის IX ბ და IX გ კლასებში რუსულ ენაში (მასწ. ნ. თამამშევა) 60 მოსწავლიდან შეუფასებელი იყო 30, 161-ე საშუალო სკოლის IX ა და IX ბ კლასებში ბიოლოგიაში (მასწ. თ. დავითაია) 50-დან—29; ამავე სკოლის X ბ კლასში ფიზიკაში (მასწ. ნ. ჩხარტიშვილი) შეუფასებელი იყო 28-დან 18 მოსწავლე, ხოლო ბიოლოგიაში (მასწ. თ. ანდღულაძე) — 14.

ანალოგიური დარღვევებია 56-ე, 62-ე, 101-ე, 151-ე, 1-ელ ექსპერიმენტულ სკოლებში.

როგორც ჩანს, კვლავ გრძელდება მავნე, უარყოფითი პრაქტიკა, როცა საგნის მასწავლებლები ახერხებდნენ მეოთხედების ბოლოს საკლასო ჟურნალში ნიშნების „ჩაყრას", რაც არამარტო აუფასურებდა ნიშნების გამოყვანის პედაგოგიურ მნიშვნელობას, რიგ შემთხვევაში მის უკან არაობიექტურობა იმალებოდა.

კოლეგიამ გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებმა, სამხრეთ ოსეთის ა/ო, რაიონებისა და ქალაქების სახალხო განათლების განყოფილებებმა, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ:

1. 1. მკაცრი კონტროლი დააწესონ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის შეფასების სისტემატურობასა და ობიექტურობაზე. პერიოდულად შეისწავლონ და განიხილონ ცალკეულ სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის მიმდინარე შეფასების მდგომარეობა. თითოეულ მასწავლებლამდე დაიყვანონ განათლების სამინისტროს რეკომენდაციები სემესტრული სწავლების პირობებში სას-

წავლო პროცესის ორგანიზების შესახებ და მიაღწიონ მის განუხ-
რელ შესრულებას.

1. 2. მუშაობაში იხელმძღვანელონ კოლეგიის გადწყვეტილე-
ბით „სემესტრული სწავლების პირობებში წლიური და საბოლოო
ნიშნების გამოყვანის წესის შესახებ", დაიყვანონ იგი თითოეულ
სკოლამდე, მასწავლებლამდე და უზრუნველყონ მისი განუხრელად
დაცვა.

2. სკოლების სამმართველომ (ამხ. კ. სუჯაშვილი):

2. 1. ეფექტიანი ღონისძიებები განახორციელოს მოსწავლეთა
ცოდნის შეფასებაში არსებული დარღვევების აღმოსაფხვრელად.

2. 2. დროულად შეიმუშაოს და სკოლებამდე დაიყვანოს ინს-
ტრუქცია მოსწავლეთა კლასიდან კლასში გადაყვანის, გამოცდებისა
და გამოშვების შესახებ, მიიღოს ზომები მისი განუხრელად განხორ-
ციელებისათვის;

2. 3. მომავალი, 1981 წლის იანვარ-თებერვალში შეისწავლოს
მიმდინარე სასწავლო წლის პირველი სემესტრის შედეგები და მისი
ღრმა ანალიზის საფუძველზე დასახოს კონკრეტული ღონისძიებები
გამოვლენილ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად;

2. 4. გადამჭრელი ღონისძიებანი განახორციელოს სკოლებში
სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის გასაუმჯობესებლად, რისთვი-
საც მოკლე დროში უზრუნველყოს შესაბამისი დამხმარე და მეთო-
დური ლიტერატურის, თვალსაჩინო-დიდაქტიკური მასალების გადა-
მუშავება მოწინავე მეცნიერთა, მეთოდისტთა და პრაქტიკოს მასწავ-
ლებელთა ძალებით.

3. აღნიშნული გადაწყვეტილება დაიბეჭდოს სამინისტროს ბრძა-
ნებათა და ინსტრუქციათა კრებულში.

4. კონტროლი მის შესრულებაზე განახორციელოს სკოლების
სამმართველომ (ამხ. კ. სუჯაშვილი).

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. ქინქლაძე**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1980 წლის 11 დეკემბრის გადაწყვეტილება

1980 წელს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში და მისდამი დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში მშრომელთა წერილების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის მდგომარეობის შესახებ

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია აღნიშნავს, რომ სამინისტროს სამმართველო-განყოფილებები და მისდამი დაქვემდებარებული ორგანიზაციები მშრომელთა წერილების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის საქმეში მტკიცედ ხელმძღვანელობენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1968 წლის 12 აპრილის ბრძანებულებით, 1974 წლის 14 მაისის დადგენილებითა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის შესაბამისი დადგენილებით.

მოქალაქეთა მიღების შემდგომი სრულყოფისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატების წერილების უკეთ განხილვის უზრუნველყოფის მიზნით საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1980 წლის 21 მაისის № 2136-6 დადგენილებისა და საკავშირო განათლების სამინისტროს 1980 წლის 5 თებერვლის № 16 ბრძანების შესაბამისად დაუშვა ორი ცირკულარული წერილი.

სამინისტროს აპარატის მუშაკები და დაქვემდებარებული ორგანიზაციების ხელმძღვანელები აღნიშნული ბრძანებებისა და დადგენილებების, აგრეთვე ცირკულარული წერილების მოთხოვნათა შესაბამისად სათანადოდ წარმართავენ მუშაობას.

ყოველკვარტალურმა შემოწმებებმა ცხადყვეს, რომ სამინისტროს აპარატში და მისდამი დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში საგრძნობლად გაუმჯობესდა მოქალაქეთა მიღებისა და განცხადება-საჩივრების განხილვის მდგომარეობა.

მოქალაქეთა მიღება წარმოებს დაწესებულ დღეებსა და საათებში. მიღებულ პირთა რეგისტრაციას აწარმოებენ პირადი მდივნები ბარათების მეშვეობით. მიმდინარე წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით სამინისტროს ხელმძღვანელთა მიერ მიღებულია 964 მოქალაქე.

სამმართველო-განყოფილებებში და დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში მოწესრიგებულია შემოსული განცხადება-საჩივრებისა და მათზე პასუხის გაცემის აღრიცხვა.

1980 წლის 9 თვეში სამინისტროში შემოსულია 2513 განცხადება-საჩივარი, რომელთაგან დაქვემდებარებული ორგანიზაციების მიერ შესწავლილია 1299; აპარატის სამმართველო-განყოფილებათა მიერ შესწავლილია — 1214, მათ შორის ადგილზე ჩასვლით შესწავლილია 350; შემოსული განცხადებებიდან 5 დღეში შესრულდა—661; 15 დღეში — 658; ერთ თვეში — 655; ერთ თვეზე მეტ დროში ვადის გაგრძელებით შესრულდა 196 განცხადება-საჩივარი.

1979 წელთან შედარებით შემცირდა განმეორებით შემოსულ განცხადება-საჩივრების რიცხვი. თუ 1979 წელს განმეორებით შემოსული იყო 316 განცხადება-საჩივარი, 1980 წლის 9 თვეში შემოსულია 110.

გაუმჯობესდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატებისა და მუდმივმოქმედი კომისიების წინადადებების განხილვის მდგომარეობა.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატების და მუდმივმოქმედი კომისიების წინადადებები აღირიცხება კანცელარიის მიერ სპეციალურ ჟურნალში; ისინი, როგორც წესი, ხსენდება მინისტრს და სრულდება უმოკლეს ვადაში.

მიუხედავად გარკვეული წარმატებებისა, მოქალაქეთა მიღებისა და განცხადება-საჩივრების განხილვის საქმეში ჯერ კიდევ შეინიშნება ზოგიერთი ნაკლოვანებები. ასე მაგალითად:

ადიგენის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებაში (ყოფილი გამგე პ. მერაბიშვილი) განცხადება-საჩივრების აღრიცხვა არ წარმოებს დაწესებული წესის შესაბამისად. სააღრიცხვო ჟურნალის მეშვეობით ძნელდება განმცხადებლის მისამართის, მის მიერ დასმული საკითხის და რეზოლუციის შინაარსის დადგენა. განცხადებათა დიდ ნაწილს აქვს რეზოლუცია „აყვანილ იქნას აღრიცხვაზე“, მაშინ როდესაც განყოფილებაში არ არსებობს მასწავლებელთა სამუშაოზე მოწყობის აღრიცხვის ჟურნალი.

სამინისტროს აპარტის ქვეგანაყოფებში ჯერ კიდევ მოუწესრიგებელია ზეპირ მთხოვნელთა მიღების აღრიცხვა, თუმცა მათი მი-

ღება არსებული წესით წარმოებს ყოველდღე დღის 14 საათიდან 18 საათამდე. გამონაკლისს წარმოადგენს სკოლების სამმართველო, რომელსაც 1980 წლის 9 თვეში ამხ. კ. სუჯაშვილის მიერ მიღებული და აღრიცხული ყავს 65 მოქალაქე.

ჯერ კიდევ აღინიშნება განცხადება--საჩივრების შესწავლის ერთთვიანი ვადის დარღვევის ცალკეული შემთხვევები ადიგენის, წალენჯიხის სახალხო განათლების განყოფილებებსა და სამინისტროს საგეგმო-საფინანსო, სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველოებში და კაპიტალური მშენებლობის განყოფილებაში.

ასე მაგალითად: ადიგენის რაიონის განათლების განყოფილებას მოქ. თათენაშვილის განცხადება 29 მაისიდან დღემდე შეუსრულებელი აქვს. ასევე შეუსრულებელი აქვს მოქ. ნ. კვარაცხელიას განცხადება წალენჯიხის რაიონის სახალხო განათლების განყოფილებას.

სამინისტროს საგეგმო--საფინანსო სამმართველომ ქ. თბილისის 25-ე საშუალო სკოლის მშობელთა კოლექტიური წერილის შესწავლას ორი თვე მოანდომა; სკოლა-ინტერნატებისა და საბავშვო სახლების სამმართველომ ქ. ტყიბულში მცხოვრებ მ. გამეზარდაშვილის განცხადების შესწავლას თვე და ოცი დღე დაუთმო, ხოლო კაპიტალური მშენებლობის განყოფილებამ — შუალედური პასუხის გარეშე დაგვიანებით შეასრულა გალის რაიონის სოფელ ჩერხის მცხოვრებ მოქ. გ. კორსანტიას, ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ შარაბიძეების მცხოვრებ აბულაძისა და სხვათა განცხადებები.

მაგალითად: ადიგენის რაიონის სოფელ არალის მცხოვრებ მოქ. ნ. ტატალაშვილის განცხადება მისი შვილისათვის ფიზიკური შეურაცხყოფის მიყენების შესახებ პასუხის გაცემის გარეშეა გაშვებული საქმეში.

ასევე არ ეცნობა პასუხი მოქ. ფ. ცხონდიას (წალენჯიხის რაიონი).

შეინიშნება სამინისტროს საერთო კანცელარიაში და სამმართველო-განყოფილებების სამდივნოებში განცხადება-საჩივრებისა და წერილების შემსრულებლებისათვის დაგვიანებით გადაცემის შემთხვევები.

მაგალითად: საგეგმო-საფინანსო სამმართველომ მოქ. თ. კახე-

თელიძის განცხადება მიღებიდან 10 დღის შემდეგ გადაუგზავნა რუსთავის განათლების განყოფილებას, მოქალაქე შ. ხეჩაშვილის განცხადება 11 დღის შემდეგ გადაეგზავნა ყვარლის განათლების განყოფილებას, ხოლო მოქ. ვ. ბოლქვაძის განცხადება 8 დღის შემდეგ გადაეცა საბიუჯეტო განყოფილების გამგეს ამხ. ა. არჩვაძეს, რომელმაც თავის მხრივ ხუთი დღის დაყოვნების შემდეგ შესასრულებლად გადაუგზავნა აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროს.

კანცელარიაში 1980 წლის 17 სექტემბერს რეგისტრირებული მოქ. თ. ვაშაკიძის განცხადება 7 დღის დაგვიანებით გადაეცა სადამოსა და დაუსწრებელი სკოლების სამმართველოს, ხოლო მოქ. გ. მოდებაძის განცხადება 7 დღის დაგვიანებით გადაეცა კადრების სამმართველოს.

მოქალაქეთა მიღებისა და განცხადება-საჩივრებისა და წინადადებების განხილვის შემდგომი გაუმჯობესებისა და არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრის მიზნით კოლეგიამ

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. სამინისტროს აპარატის სამმართველო-განყოფილებებმა მოქალაქეთა მიღების, განცხადება-საჩივრების განხილვისას გაატარონ ქმედითი ღონისძიებანი და არ დაუშვან სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1968 წლის 12 აპრილის ბრძანებულებისა და ამ საკითხზე არსებული სხვა სახელმძღვანელო დოკუმენტების მოთხოვნათა დარღვევის არც ერთი შემთხვევა.

2. აღნიშნული გადაწყვეტილება არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრისა და შემდგომ მუშაობაში გათვალისწინების მიზნით გადაეგზავნოს ადიგენის და წალენჯიხის რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებებს.

3. სახალხო განათლების ინსპექციამ (ამხ. თ. ჩუბინიძე) 1981 წლის II კვარტალში მოახსენოს კოლეგიას მოქალაქეთა მიღებისა და განცხადება-საჩივრების განხილვის მდგომარეობის შესახებ.

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **თ. ქინქლაძე**

დამტკიცებულია საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის მიერ
1980 წლის 11 დეკემბერს

ბიბლიოთეკა

საინსტრუქციო-მეთოდური წერილი

სემესტრული სწავლების პირობებში წლიური და საბოლოო ნიშნების გამოყვანის წესის შესახებ

1. წლიური ნიშანი გამოიყვანება ორივე სემესტრული შეფასების საფუძველზე.

— წლიური ნიშანი „5" დაიწერება იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს ორივე სემესტრში აქვს შეფასება „5" ან პირველ სემესტრში — „4", მეორეში — „5".

— წლიური ნიშანი „4" გამოიყვანება იმ შემთხვევაში თუ მოსწავლეს სემესტრების მიხედვით ქვს: „4"—„4", „3"—„4", „3"—„5", „5"—„4";

— წლიური ნიშანი „3" გამოიყვანება იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს სემესტრების მიხედვით აქვს: „3"—„3", „4"—„3", „2"—„3", „2"—„4";

— წლიური ნიშანი „2" დაიწერება იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს ბოლო სემესტრში აქვს შეფასება — „2".

2. იმ საგნებში, რომლებშიც გამოცდები ტარდება, საბოლოო ნიშანი გამოიყვანება წლიურ და საგამოცდო შეფასებათა საფუძველზე (ყველა დანარჩენ საგანში წლიური და საბოლოო შეფასება ერთი და იგივეა).

წლიური და საგამოცდო ნიშნების საფუძველზე საბოლოო ნიშნის გამოყვანა წარმოებს შემდეგი წესით:

— საბოლოო ნიშანი „5" დაიწერება იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს წლიური და საგამოცდო ნიშნები „5"-ები აქვს, ან წლიური— „4", საგამოცდო კი „5" X (XI) დამამთავრებელ კლასში საბოლოო შეფასება „5" იწერება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა მოსწავლეს როგორც წლიური, ისე საგამოცდო შეფასება „5"-ები აქვს;

— საბოლოო ნიშანი „4" დაეწერება იმ მოსწავლეს, რომელსაც წლიური და საგამოცდო ნიშანი აქვს „4"-ები ან წლიური „3" და

საგამოცდო „4“, თუ მოსწავლეს აქვს წლიური „3“, ხოლო საგამოცდო „5“, ანდა პირიქით, საბოლოო შეფასებად დაეწერება ნიშანი „4“;

— საბოლოო ნიშანი „3“ დაეწერება იმ მოსწავლეს, რომელსაც წლიური და საგამოცდო ნიშანი აქვს „3“ ან წლიური „4“, ხოლო საგამოცდო „3“;

— თუ მოსწავლეს აქვს წლიური ან საგამოცდო შეფასება —2“, მისი საბოლოო შეფასება ამ საგანში დადგინდება დამატებითი (საშემოდგომო) გამოცდის შედეგად. თუ მოსწავლეს აქვს შეფასება „2“ სამ და მეტ საგანში, იგი დატოვებულ იქნება იმავე კლასში.

შენიშვნა: ოქროს მედლით „წარჩინებული წარმატებებისათვის სწავლაში, შრომაში და სანიმუშო ყოფაქცევისათვის“ დაჯილდოვდებიან საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულნი, რომელთაც X (XI) კლასში ორივე სემესტრული და საბოლოო შეფასება „5“-ები აქვთ, ამასთან IX კლასშიც ყველა სასწავლო საგანში საბოლოო შეფასება „5“-ები დაიმსახურეს, გამოირჩევიან სანიმუშო ყოფაქცევით, აქტიურად მონაწილეობენ სკოლის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

სკოლების სამმართველო

20. I 82

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შინაარსი

გადაწყვეტილება — ქ. ჭიათურის მე-2 საშუალო სკოლის საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირების რესპუბლიკური კომიტეტის საპატიო სიგელით დაჯილდოების შესახებ . . . 3

ბრძანება № 744 — საქართველოს სსრ სახალხო განათლების წარჩინებულის სამკერდე ნიშნით დაჯილდოების შესახებ 4

ბრძანება № 843 — რესპუბლიკის საღამოსა და დაუსწრებელ სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის შედეგებისა და მიმდინარე სასწავლო წლის ამოცანების შესახებ 5

გადაწყვეტილება — რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში 1979—1980 სასწავლო წლის გამოსაშვები და უმაღლეს სასწავლებლებში მისაღები გამოცდების შედეგების შესახებ 14

Решение — о результатах выпускных экзаменов в общеобразовательных школах республики за 1979—1980 учебный год и приемных экзаменов в высшие учебные заведения 45

გადაწყვეტილება — ქ. თბილისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მოსწავლეთა ცოდნის მიმდინარე შეფასების მდგომარეობის შესახებ 78

გადაწყვეტილება — 1980 წელს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში და მისდამი დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში მშრომელთა წერილების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის მდგომარეობის შესახებ 81

საინსტრუქციო-მეთოდური წერილი — სემესტრული სწავლების პირობებში წლიური და საბოლოო ნიშნების გამოყვანის წესის შესახებ 85

92-81
82-1
ეროვნული ბიბლიოთეკა